

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

9 ביולי 2018

1244

כ"ו בתמוז התשע"ח

עמוד

הצעת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16 והוראת שעה) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 . . . 1102

הצעת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16 והוראת שעה) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018

תיקון סעיף 1. בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי "יעילות" יבוא "והתייעלות אנרגטית".

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד הוסכם כי תינתן תוספת בסך 1,700 שקלים חדשים לקצבה הפנסיונית של העובדים הקבועים שישארו בחברת החשמל, זאת בכפוף להתקדמות יישום הרפורמה ובהתאם לעמידה באבני דרך שונות כגון הפסקת ניהול המערכת בידי חברת החשמל (עם מתן רישיון לניהול המערכת לבעל רישיון חדש), ומכירת חמישה אתרי ייצור, הכול כמפורט בחוק המוצע (ראו סעיף 6א לחוק בנוסחו המוצע בסעיף 19 לחוק זה).

כניסתו של ההסכם הקיבוצי לתוקף מותנית בכמה תנאים, ובהם אישורם בכנסת של כמה תיקוני חקיקה עד יום כ"ב בכסלו התשע"ט (30 בנובמבר 2018).

יצוין כי תנאי נוסף לכניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי הוא שתשלום המס שיחול על עובדי חברת החשמל שלפי ההסכם הקיבוצי חברת החשמל תרכוש בעבורם תוספת לקצבה ממבטח חיצוני, יהיה רק בעת משיכת הקצבה ולפי המס החל עליה. עוד יצוין כי כדי שיהיה ניתן לעמוד בתנאי זה (ושההסכם הקיבוצי ייכנס לתוקף) יש כמה חלופות אפשריות ובהן: אישור של רשות המסים בדבר הסדר המס החל בהתאם לדין הקיים או בחינה של תיקון פקודת מס הכנסה בנושא זה לגבי רכישת תוספת לקצבה של מעסיקים בנסיבות דומות. בנוסף, יהיה ניתן לבחון את שינוי ההסכם הקיבוצי כך שיעלה בקנה אחד עם הוראות הדין המאפשרות הסדר מס כאמור בהתאם לנהוג לגבי הסדרים קודמים.

עלויות הרפורמה מסתכמות ב־7.1 מיליארד שקלים חדשים לערך, בערכים מהווניים. מתוך סכום זה, כ־6.4 מיליארד שקלים חדשים הם עלויות הנובעות מפרישה וזוההגדלת הקצבה הפנסיונית לעובדים. מעבר לכך, צופה חברת החשמל כי ייגרמו לה עלויות נוספות בגובה של כ־0.7 מיליארד שקלים חדשים, ובכללן עלויות הנובעות מהשינוי המבני ומהיערכות החברה לקראתו, ובין השאר: עלויות הקשורות להכנת אתרי הייצור למכירה (לרבות תכנון סטטוטורי, הקמת מבנים והעתקה של ציוד ותשתיות קיימים); עלויות התאמת מערכות המחשוב של החברה לשינוי המבני; עלויות בשל אירועי מס, ככל שיתקיימו בשל הרפורמה; עלויות מימון; עלויות שהיה לחברה בשל היותה מספק ברירת מחדל, וכיוצא באלה. עלות משוערת זו כפופה מסובן לבקרת עלויות שתבצע רשות החשמל מכוח החוק.

ביום ג' בסיוון התשע"ח (17 במאי 2018) פרסם שר האנרגיה עקרונות מדיניות שייכנסו לתוקף עם קבלת

כללי חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – חברת החשמל) היא חברה ממשלתית המהווה מונופול אנכי הפועל בכל מקטעי משק החשמל: ייצור, הולכה, חלוקה, הספקה וניהול המערכת. אף שבשנים האחרונות החל מהלך של פתיחת מקטעי הייצור וההספקה לתחרות באמצעות הענקת רישיונות ליצרנים פרטיים, חברת החשמל עורגה הגורם הדומיננטי במשק ומהווה מונופול בכל המקטעים. כמי שפועלת גם במקטע ניהול המערכת, אחראית חברת החשמל לתפקוד יום-יומי תקין של משק החשמל וכן לתכנון פיתוחו לטווח הארוך, ובכלל זה תכנון הקמת רשת החשמל ועריכת תחזיות ביקוש ארציות ואזוריות לטווח הארוך. פעילותה של חברת החשמל בכל מקטעי משק החשמל במקביל מונעת התפתחות של תחרות במשק האמור.

במהלך השנים גובשו כמה רפורמות, וחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – החוק או חוק משק החשמל), אף תוקן בהתאם להן. עם זאת, בפועל, לא הביאו תיקונים אלה לשינוי ממשי במשק החשמל; הרפורמות לא יושמו, ופעילותה של חברת החשמל עדיין מתנהלת לפי רישיונות שתוקפם מוארך מעת לעת מכוח סעיף 60 לחוק, שעניינו הוראות מעבר.

לשם שינוי מצב זה גיבשה הממשלה רפורמה במשק החשמל, וכן גובש שינוי מבני בחברת החשמל. עיקרי הרפורמה הם הוצאת מקטע ניהול המערכת מידי חברת החשמל, השארת מקטע ההולכה וחלק ממקטע החלוקה בידי חברת החשמל, הגדלת התחרות במקטע הייצור על ידי כך שחברת החשמל תמכור חלק מתחנות הכוח שבידיה ופתיחת מקטע ההספקה לתחרות.

במסגרת המהלך המתואר לעיל, נחתם, באישור הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, הסכם קיבוצי הכולל בין השאר את צמצום מצבת כוח האדם של חברת החשמל. על פי ההסכם, יקבלו העובדים שיפרשו במסגרת הרפורמה את אותם תנאי פרישה שקיבלו עובדי חברת החשמל בהסכמי הפרישה האחרונים (הסכמים קיבוציים הכוללים תכניות פרישה מרצון שנחתמו בשנים 2015 ו-2016), וכן, נוסף על כך, תוספת של 1,250 שקלים חדשים לקצבה הפנסיונית.

עם השלמת מהלך הפרישה לפי ההסכם צפויה מצבת העובדים הקבועים בחברת החשמל לעמוד על 6,400 עובדים, ומצבת העובדים הארעיים – בין 2,600 ל-2,900 עובדים.

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208; התשע"ח, עמ' 34.

(1) אחרי ההגדרה "בעל רישיון" יבוא:

"דרך ציבורית" – מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל², או מקרקעין של רשות מקומית למעט ועד מקומי כמשמעותו בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות³, שיעודם דרך כהגדרתה בחוק התכנון⁴;

(2) בהגדרה "המשרד", במקום "משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים" יבוא "משרד האנרגיה";

(3) אחרי ההגדרה "חוק התכנון" יבוא:

"חטיבת קרקע" – מקרקעין שלא עוברת בהם דרך ציבורית, שנמצאים בבעלות אחת, לרבות בעלות משותפת, ומתקיימות לגביהם אמות מידה שקבעה הרשות לעניין זה; לעניין זה, "בעלות" – לרבות חכירה לדורות והחזקה וכן זכות להירשם כבעלים או כחוכר לדורות⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

המדינה ובין חברת החשמל לעניין חלוקת נכסים ביניהן, אם יש בהסכם תועלת משקית. הכול כמפורט להלן.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף המטרות כך שיכלול גם התייעלות אנרגטית. התייעלות אנרגטית משמעה צריכת חשמל יעילה, שיכולה להביא אף להפחתת צריכת החשמל הכוללת, וזוהו פן נוסף בהסדרת ניהול משק החשמל לטובת הציבור.

סעיף 2 מוצע לערוך תיקונים בכמה הגדרות קיימות בסעיף 2 לחוק וכן להוסיף לסעיף ההגדרות כמה הגדרות חדשות הנדרשות לאור התיקון המוצע בחוק זה, הכול כמפורט להלן.

מוצע לתקן את ההגדרה "צרכן" ולמחוק ממנה את הסייג הקבוע בה כיום, וזאת משום שאין סיבה שבעל רישיון שנקבע לגביו לפי סעיף 18(ב) לחוק כי הוא מרכז חלק מהותי מייצור החשמל במשק, לא ייחשב לצרכן.

כמו כן, מוצע להוסיף לסעיף 2 לחוק כמה הגדרות הנדרשות לצורך הקביעה מיהו צרכן ומיהי מכירת חשמל שמותר לו לבצע בלא רישיון הספקה (ראו דברי ההסבר לסעיפים 3 ו-5 להצעת החוק), ובהן ההגדרות "דרך ציבורית" ו"חטיבת קרקע".

על פי המוצע, חטיבת קרקע היא שטח מקרקעין שלא עוברת בו דרך ציבורית (כהגדרתה המוצעת), אשר מצוי בבעלות אותם בעלים, מוחכר לאותו חוכר לדורות או מוחזק על ידי אותו מחזיק (לרבות בעלות משותפת, חכירה לדורות משותפת והחזקה משותפת), לרבות מי שזכאי להירשם כבעלים או כחוכר לדורות כאמור. מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בכללים מתי ייחשב שטח מקרקעין העונה לתנאים הנזכרים לעיל לחטיבת קרקע.

חטיבת הקרקע אינה כוללת על פי המוצע דרך ציבורית משום שלרוב בדרך כזו עוברות תשתיות שהניח בעל רישיון החלוקה. יובהר כי מוצע שדרך ציבורית לא

תיקוני החקיקה הדרושים כאמור, ולפיהם הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת החשמל מהווים חלק מעקרונות המדיניות. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, עלויות הנובעות מיישום עקרונות המדיניות, יגולמו בתעריף החשמל. משכך, לא צפויה עלות לתקציב המדינה בשל יישום הרפורמה למעט לעניין ההשקעה בחברת ניהול המערכת בע"מ.

התיקונים המוצעים בהצעת חוק זה מוצעים, אם כן, לשם יישום הרפורמה. בין השאר מוצע, לצורך הגברת התחרות במקטע הייצור, לקבוע כי תוקפם של רישיונות הייצור שניתנו לחברת החשמל לגבי אתרי ייצור מסוימים יוגבל עד ליום שבו מתוכננת העברת החזקה באתרי הייצור לגורם אחר, ועל חברת החשמל ייאסר לעסוק בייצור חשמל, בעבורה או בעבור אחר למעט כמה חריגים המנויים בחוק המוצע. כן מוצע להתאים את החוק לכך שפעילות ניהול המערכת לא תבוצע עוד בידי חברת החשמל אלא בידי חברה ממשלתית נפרדת, כך שבעל הרישיון לניהול המערכת יצטרך לרכוש חשמל גם מחברת החשמל, וחברת החשמל תידרש לפעול בהתאם לתכנית הפיתוח לרשת ההולכה שיכין בעל רישיון לניהול המערכת. עוד מוצע, לצורך הגברת התחרות במקטע ההספקה, לחייב בעל רישיון החלוקה בלגות מידע שנמצא בידיו ושהתקבל ממנוה שהתקין. בהתאם לאמות מידה שתקבע הרשות, וכן לחייב בעל רישיון החלוקה, לספק חשמל גם למי שבעלי רישיונות הספקה אינם מציעים לו שירותים. מוצע להגביל את היקף רישיונות החלוקה שאינם בידי חברה ממשלתית ל-10% מהיקף הצריכה השנתי במשק (בתוספת עליה טבעית בהיקף הצריכה בתחום בעלי רישיונות החלוקה ביחס להיקף הצריכה שהיה באזורי החלוקה במועד מתן הרישיון). ולתת פטור מרישיון חלוקה לגורמים מסוימים. מוצע להסדיר בחוק את הפעילות של אגירת חשמל – חובת רישוי, ומנגד הסמכה לפטור מהחובה. לבסוף, מוצע להסמיך את שר האוצר ושר האנרגיה לאשר הסכם בין

² ס"ח התש"ך, עמ' 56.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

- (4) בהגדרה "מיתקן חשמל", אחרי "להולכה" יבוא "אגירה";
 (5) בהגדרה "פעילות", אחרי "הולכה" יבוא "אגירה";
 (6) בהגדרה "צרכן", הסיפה החל במילה "למעט" – תימחק;
 (7) אחרי ההגדרה "צרכן" יבוא:

"רישיון אגירה" – רישיון להמרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית";

- (8) בהגדרה "רישיון הולכה", אחרי "ממקור ייצור" יבוא "או ממיתקן חשמל המשמש לאגירה";
 (9) בהגדרה "רישיון הספקה", הסיפה החל במילה "לצרכנים" – תימחק;
 (10) בהגדרה "רישיון חלוקה", המילים "מתחנת משנה" – יימחק, ובמקום "ונמוך" יבוא "או נמוך";
 (11) בהגדרה "רישיון לניהול המערכת", אחרי "מערך הייצור וההולכה של החשמל" יבוא "רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)(א)", אחרי "ובמערכת ההולכה" יבוא "וההשנאה, ניהול פעילותם של מיתקני חשמל המשמשים לאגירה" ובמקום "לרכישת יכולת זמינה ואנרגיה מיצרני חשמל" יבוא "לרכישה ולמכירה של יכולת זמינה ואנרגיה";
 (12) בהגדרה "תעריפים", במקום "יצרן חשמל פרטי או בעל רישיון ייצור עצמי" יבוא "או בעל רישיון", אחרי "המייצר חשמל" יבוא "או מבצע אגירה" ובמקום "סעיף 3(ב)" יבוא "סעיף 3(ב)(1)(א) ו־3(ב)";
 (13) בהגדרה "השר", במקום "שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים" יבוא "שר האנרגיה".

ד ב ר י ה ס ב ר

יידרש רישיון כדי לעסוק באגירה, למעט אגירה בכמות מסוימת שלא יידרש לה רישיון (ובלבד שהאגירה אינה לתכלית שהרשות קבעה שלא ניתן לתת פטור מרישיון לשם ביצועה).

הסדרת הפעילות בתחום זה נדרשת, בין השאר, כדי שלא לפגוע בתחרות במשק החשמל. זאת מאחר שאגירה היא פעילות שעשויה להתבצע על ידי מגוון גורמים ועשויה להידרש לצורך ייצור, הולכה וחלוקה – פעילויות הדורשות רישיון לפי החוק – ובנוסף היא עשויה להיות פעילות עצמאית בפני עצמה שאינה נלווית לרישיון אחר.

מוצע גם לתקן את ההגדרה "רישיון הולכה" כך שתתייחס גם לאגירה. כך, פעילות ההולכה תכלול, על פי המוצע, לצד העברת חשמל ממקור ייצור גם את העברתו ממיתקן חשמל המשמש לאגירה.

באותו אופן מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון לניהול המערכת" כך שתכלול גם ניהול פעילות של מיתקני חשמל המשמשים לאגירה, ולהבהיר שרכישה ומכירה של יכולת זמינה ואנרגיה – שביצועה הסכמים בעניינה הוא מתפקידו של מנהל המערכת – אינה מוגבלת לרכישה ומכירה רק מיצרני חשמל. כמו כן מוצע להוסיף לפעולות שנכללות בניהול המערכת רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל והקצאתם למי שמבצעים פעילות ייצור.

תכלול דרך שבתחום ועד מקומי, וזאת למשל כדי שקיבוץ שלא יוכל לקבל רישיון חלוקה לפי ההסדר המוצע (ראו סעיף 3(4) להצעת החוק). יוכל להיחשב לחטיבת קרקע, וכך – לצרכן אחה, אף אם עוברת בו דרך כאמור.

על פי המוצע, וכמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 3, בכל חטיבת קרקע כאמור יהיה גורם אחד שייחשב לצרכן (מי שרוכש חשמל או שירותים מבעל רישיון או מבקש חיבור לרשת החשמל), והוא יוכל למכור חשמל, לשימוש בתחום חטיבת הקרקע, בלא רישיון הספקה, ולהעביר חשמל לצורך כך בלא רישיון חלוקה, ובלבד שאין מדובר בצרכן שהשימוש העיקרי שלו בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל. כך למשל, בעל קניון המוכר חשמל לבעלי חנויות בשטח הקניון. לשם כך מוצע במצב שבו יש בחטיבת קרקע יותר מגורם אחד העונה להגדרת צרכן שרשות החשמל תוכל במידת הצורך להכריע בשאלת גבולות חטיבת הקרקע וזהות הצרכן לעניין חטיבת הקרקע (ראו סעיף 3(ב) (2) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק).

סעיף 3(א) לחוק קובע כי, ככלל, "לא יעשה אדם פעילות אלא על פי רישיון לפי חוק זה". חובת הרישוי בחוק מוטלת אם כן על "פעילות" כהגדרתה בחוק. מוצע לתקן הגדרה זו ולהוסיף פעילות חדשה במשק החשמל – אגירה. מדובר בתחום מתפתח של המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית. כך,

(1) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, במקום ה"חל במילים "לא יחולו" יבוא "לא יחולו על כל אחד מאלה:

(א) אדם המייצר חשמל בהספק שאינו עולה על 16 מגוואט ואינו מוכרו לאחד, למעט מכירה כאמור בפסקת משנה (ג); לעניין זה, "אחר" – מי שאינו בעל רישיון ספק שירות חיוני;

(ב) אדם המבצע אגירה בכמות שאינה עולה על כמות שקבעה הרשות (בפסקת משנה זו – כמות מרבית), למעט אגירה כאמור לתכלית שקבעה; הרשות רשאית לקבוע כמויות מרביות שונות בשים לב לתכלית האגירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

את התשלומים בעד שירותים שחברת החשמל נתנה לעצמה. עם זאת, מאחר שבעקבות הרפורמה, חברת החשמל לא תעסוק בניהול המערכת, היא תדרש לשלם תשלומים לבעל רישיון לניהול המערכת, ומכאן הצורך בתיקון ההגדרה.

לכסוף, מוצעות התאמות בהגדרות "המשרד" ו"השר" לאור שינוי שם המשרד מ"משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים" ל"משרד האנרגיה".

סעיף 3 כאמור לעיל, מוצע, בסעיף 2 להצעת החוק, להוסיף לרשימת הפעילויות הדורשות רישיון לפי החוק גם אגירה כמשמעותה בהגדרה המוצעת ל"רישיון אגירה". סעיף 3(א) לחוק קובע את חובת הרישוי הכללית החלה על פעילות בהגדרתה בחוק, וכעת – גם על אגירה.

מוצע, בדומה לפטור מרישיון הקבוע היום בסעיף 3(ב) לחוק, לפטור מחובת הרישוי גם אדם שמבצע אגירה עד כמות מסוימת שתקבע רשות החשמל (ראו סעיף 3(ב)(1) (ב) המוצע. ניתן לקבוע היקפים שונים בהתאם לתכליות האגירה). במקביל, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע כי לא יהיה ניתן לתת פטור כאמור לאגירה המשמשת לתכליות מסוימות וכן לתקן את סעיף 5 לחוק כך שרישיון אגירה יכלול בין השאר את תכלית האגירה (ראו סעיף 5(1) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 5(4) להצעת החוק). כן מוצע להגדיל את כמות החשמל המרבית שניתן לייצר כיום בפטור לפי סעיף 3(ב) לחוק, מהספק של 5 מגוואט, להספק של 16 מגוואט.

כמו כן, מוצע לפטור צרכן בחטיבת קרקע, שמוכר חשמל לאדם אחר שיש לו זכות במקרקעין שהם חלק מאותה חטיבת קרקע ושמעביר חשמל לצורך כך מהחובה לקבל רישיון הספק ורישיון חלוקה. פטור כאמור מרישיון הספק יותנה על פי המוצע בכך שהשימוש העיקרי שאותו צרכן עושה בחטיבת הקרקע אינו מכירת חשמל (ראו סעיף 3(ב)(1) המוצע). כך למשל בעל קניון שמוכר חשמל לבעלי חנויות בשטח הקניון או בעל בניין משרדים שמוכר חשמל למשרדים שבשטח הבניין. מאחר שמוצע לפטור צרכן כאמור מהחובה לקבל רישיון הספק, מוצע אף לפטור אותו מהחובה לקבל רישיון ייצור (ככל שברשותו אמצעי ייצור שמייצר כמות מ"מגוואט – ההספק הפטור מרישיון ייצור לפי התיקון המוצע). ועל כן מוצע להבהיר

מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון הספקה" כך שתכלול כל מכירה של חשמל, בלי להתייחס לגורם שלו נמכר החשמל. כיום, מאחר שההגדרה מתייחסת לגורם שלו נמכר החשמל – צרכן – וצרכן מוגדר כמי שרוכש מבעל רישיון, אזי נוצר מעגל שבו רק מי שהוא כבר בעל רישיון מבצע פעילות הספקה, ומי שמכר חשמל בלא שהיה בעל רישיון, לא ביצע "הספקה" (שכן מי שאותו גורם מכר לו לא נכנס להגדרת "צרכן") ועל כן לא נכנס לגדר האיסור בסעיף 3(א) לחוק על עיסוק בפעילות בלא רישיון.

לאור הרצון לפתוח את מקטע ההספקה לתחרות ולהעניק רישיונות הספקה, יש חשיבות לקיומו של איסור גורף על מכירת חשמל בלא רישיון הספקה. בלא קשר לזהות הרוכש, ומכאן התיקון המוצע להגדרה זו.

יוזר כי במקביל מוצע לתקן את סעיף 3(ב) לחוק כך שיפטור גורמים מסוימים המבצעים מכירה של חשמל מהחובה לקבל רישיון הספקה (ראו סעיף 3(ב)(1) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק). כן יובהר כי אין בתיקון המוצע כדי לגרוע מהעובדה ש"צרכן" עדיין מוגדר כמי שרוכש מבעל רישיון. כך בעל חנות בקניון אשר רוכש חשמל מבעל הקניון, לא ייחשב לצרכן אם ייקבע שבעל הקניון הוא הצרכן באותה חטיבת קרקע, ובעל הקניון יכול שיהיה פטור מקבלת רישיון הספקה לפי סעיף 3(ב)(1) האמור.

מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון חלוקה" כך שיובהר כי חלוקה היא כל העברת חשמל לצרכנים, אף אם אינה מתבצעת מתחנת משנה. כמו כן, מוצע להבהיר שאף העברת חשמל במתח נמוך בלבד נחשבת לחלוקה. כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 3 להצעת החוק, מוצע במקביל לתקן את סעיף 3 לחוק ולפטור גורמים שונים המבצעים חלוקה, מהחובה לקבל רישיון לכך.

מוצע לתקן את ההגדרה "תעריפים" כך שתכלול גם תשלומים שחברת החשמל תדרש לשלם למי שיהיה בעל רישיון לניהול המערכת. נכון להיום כוללת ההגדרה רק תשלומים שמשלמים צרכן, בעל רישיון ייצור עצמי ויצרן חשמל פרטי בהגדרתם בחוק, לבעל רישיון ספק שירות חיוני (קרי בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון הולכה או בעל רישיון חלוקה). מאחר שכיום חברת החשמל אינה נמנית עם אלה, אלא היא בעל רישיון ספק שירות חיוני שמקבל את התשלומים מצרכנים, לא היה צורך להסדיר

(ג) צרכן בחטיבת קרקע, אשר מוכר חשמל לאדם אחר שיש לו זכות במקרקעין הכלולים בחטיבת הקרקע או זכות לגבי מקרקעין כאמור ובכלל זה זכות שימוש במקרקעין כאמור, וכן מעביר חשמל לאותו אדם; פטור מרישיון הספקה לפי פסקת משנה זו לא יינתן לצרכן בחטיבת קרקע שהשימוש העיקרי שהוא עושה בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל;

(ד) אדם המעביר חשמל שייצר ביחידת ייצור הנמצאת בחטיבת קרקע, לצרכן באותה חטיבת קרקע, או לצרכן אחר הרוכש קיטור שמיצור מאנרגיה תרמית אגב ייצור החשמל באותה יחידת ייצור, ובלבד שרשת החשמל נמצאת בתוואי שבו מונחת התשתית המשמשת להעברת הקיטור, ובצמוד לתשתית האמורה; פטור מרישיון לפי פסקת משנה זו יינתן רק לעניין חלוקה²³⁴;

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לעניין פסקה (1)(ג) ו-(ד), יראו כצרכן בחטיבת קרקע רק מחזיק, בעלים, חוכר לדורות או מי שזכאי להירשם כבעלים או כחוכר לדורות בחטיבת הקרקע (בפסקה זו – בעל זכות), ואולם –

(א) לעניין פסקה (1)(ג), היה בחטיבת קרקע יותר מבעל זכות אחד, תקבע הרשות אמות מידה לעניין בעל הזכות שייחשב לצרכן באותה חטיבת קרקע;

(ב) לעניין פסקה (1)(ד), יראו כצרכן בחטיבת קרקע גם חברה שאינה בעלת זכות בחטיבת הקרקע, ובלבד שמתקיימים שני אלה:

(1) החברה היא חלק מתשלובת חברות כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968²³⁵, וחברה הנמנית עם אותה תשלובת היא בעלת זכות בחטיבת הקרקע;

(2) לצורך ההעברה כאמור בפסקה (1)(ד) אין צורך להעביר חשמל דרך מקרקעין שאין בהם זכויות למי שאינו נמנה עם אותה תשלובת."

ד ב ר י ה ס ב ר

יחידת ייצור, זאת בתנאי שרשת החשמל נמצאת בתוואי שעל גביו מונחת התשתית המשמשת להעברת הקיטור ובצמוד לאותה תשתית. יוסבר באשר לחלופה השנייה, כי ההסדר המוצע נוהג כבר כיום ביחס לייצור בקוגנרציה מכוח תקנה 13(ו) לתקנות משק החשמל (קוגנרציה), התשס"ה-2004 (ק"ת התשס"ה, עמ' 257). וכעת מוצע לעגנו בחוק.

ככלל, מוצע לקבוע כי רק בעל זכות כמפורט בסעיף 3(ב)2 רישה המוצע יוכל להיחשב כצרכן בחטיבת קרקע. כמו כן מוצע לקבוע, לעניין הפטור מרישיון הספקה וחלוקה כאמור בסעיף 3(ב)1(ג) המוצע, כי במקרה שיש כמה גורמים שיכולים להיחשב לצרכן בחטיבת קרקע, תהיה הרשות מוסמכת לקבוע מי מבעלי הזכויות באותה חטיבת קרקע – מחזיק, בעלים, חוכר לדורות או מי שזכאי להירשם כבעלים או כחוכר לדורות – ייחשב לצרכן כאמור. כמו כן, מוצע לראות כצרכן גם חברה שאינה בעלת זכות בחטיבת הקרקע, וזאת אם היא חלק מתשלובת חברות כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, שאחת החברות בה היא בעלת זכות כאמור, ובלבד שצורך ההעברה כאמור בפסקה (1)(ד) המוצעת אין צורך להעביר חשמל דרך מקרקעין שאין בהם זכויות למי שאינו נמנה עם אותה תשלובת.

שכפי שכיום, מי שמוכר חשמל שייצר (בהספק המרבי הקבוע בסעיף 3(ב) לחוק) לבעל רישיון ספק שירות חיוני, פטור מהחובה לקבל רישיון ייצור, כך גם צרכן בחטיבת קרקע המוכר חשמל שייצר (בהספק המרבי כאמור) בנסיבות כאמור בסעיף 3(ב)1(ג) המוצע, יוכל לקבל פטור מרישיון ייצור.

כאמור, מוצע כי רק צרכן שהשימוש העיקרי שהוא עושה בחטיבת הקרקע אינו מכירה של חשמל יוכל לקבל פטור מרישיון הספקה. כך למשל, אם יהיו בעתיד מקרקעין שהשימוש העיקרי שעושה בהם מי שהוגדר כצרכן, הוא מכירת חשמל, למשל באמצעות עמדות טעינה לרכב חשמלי המותקנות במקרקעין, או אותו צרכן לא יהיה פטור מקבלת רישיון הספקה לפי סעיף 3 לחוק (בכפוף להוראת שעה לשש שנים המוצעת לעניין זה בסעיף 21 להצעת החוק).

כמו כן מוצע לפטור מהחובה לקבל רישיון חלוקה, את מי שמעביר חשמל שייצר לצרכן בחטיבת קרקע שבה נמצאת יחידת הייצור שבאמצעותה יוצר החשמל, ואת מי שמעביר חשמל כאמור לצרכן הרוכש קיטור המיוצר מאנרגיית חום שנוצרה אגב תהליך ייצור החשמל באותה

²³⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(1) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "לא יינתן לגבי אזור מוגדר או חלק ממנו יותר מרישיון חלוקה אחד";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) ניתן לתת לחברה ממשלתית, יחד עם רישיון חלוקה ורישיון הספקה, גם רישיון הולכה;

(3) ניתן לתת לאדם רישיון אגירה יחד עם רישיון מסוג אחר, וזאת בשים לב, בין השאר, לסוג הרישיון האחר";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1א) על אף האמור בסעיף קטן (ב1), רישיון חלוקה יכול שיינתן רק יחד עם רישיון הספקה.

(ב1ב) רישיון חלוקה יינתן רק לחברה שמתקיים לגביה אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לב לסוג הרישיון האחר. אגירה היא תחום מתפתח, וכאמור, היא יכולה להיות, מחד, נלווית לפעילויות אחרות, ומאידך, להיות פעילות בפני עצמה. קיימים סוגים של אגירה שיש הצדקה לאפשר למי שעוסק בהולכה או בחלוקה לעסוק גם בהם, ולעומת זאת קיימים סוגי אגירה שלגביהם אין הצדקה כאמור (כאמור לעיל). לאור האמור, מוצע להותיר בידי רשות החשמל גמישות בנוגע לשיקולים שתשקול במתן רישיונות אגירה, במיוחד כשאלה ניתנים יחד עם רישיון אחר, ויובהר כי אין כל מניעה להעניק רישיון אגירה למי שאינו בעל רישיון לפעילות אחרת.

בסעיפים קטנים (ב1א) עד (ב1ג) המוצעים, מוצעות הגבלות שונות לעניין מתן רישיון חלוקה.

ראשית, מוצע לקבוע כי רישיון חלוקה יינתן תמיד עם רישיון הספקה. מובן שלשם כך יידרש בעל רישיון החלוקה לעמוד גם בתנאים לקבלת רישיון הספקה. מכאן שלמעשה, לא יינתן רישיון חלוקה אלא למי שבידו רישיון הספקה. הכוונה היא שבעל רישיון חלוקה יהיה בעל רישיון לבצע הספקה לכל צרכן בתחום שבו הוא מבצע חלוקה (לפי הרישיון). אשר אינו מקבל שירותי הספקה מבעל רישיון הספקה אחר אם ביקש זאת מבעל רישיון החלוקה. הוראה זו יש בה, למעשה, כדי להפוך כל בעל רישיון חלוקה ל"מספק ברירת מחדל" של הצרכנים בתחום החלוקה שהוגדר ברישיון, וזאת במטרה לאפשר לכלל הצרכנים לקבל שירותי הספקה ולתת מענה לצרכנים שבעלי רישיונות הספקה עלולים שלא להציע להם שירותי הספקה.

במסגרת הרפורמה במשק החשמל, תמשיך חברת החשמל להיות מונופול במקטעי ההולכה והחלוקה. עם זאת, מוצע לשמר במקטע החלוקה את המצב הקיים כיום, לגבי גורמים הזכאים לקבל רישיונות חלוקה. על פי המוצע,

סעיף 4 (ב) לחוק קובע, בין השאר, כי רישיון יינתן לאזור מוגדר. מוצע להבהיר, לעניין רישיונות חלוקה, כי לא תיתכן חפיפה בין האזורים המוגדרים ברישיונות השונים.

סעיף 4(ב1) לחוק אוסר על מתן רישיון ליותר מפעילות אחת לאדם אחד, ומונה כמה סייגים לאיסור זה (קרי, היתר לבצע יותר מפעילות אחת כאמור). כך לפי סעיף 4(ב1)(2) לחוק, רשאי בעל רישיון לניהול המערכת לעסוק בייצור בהיקף שלא יעלה על 5% מההיקף כושר הייצור במשק. מוצע לבטל היתר זה, כדי למנוע ניגוד עניינים בין פעילות ניהול המערכת ובין פעילות הייצור ולקבוע במקומו סייגים אחרים כמפורט להלן. וזה נוסחה של פסקה (2) בסעיף 4(ב1) לחוק שמוצע להחליפה:

"(2) ניתן לתת לבעל רישיון לניהול המערכת או לחברה בת שלו, אם נקבע כך ברישיונו והדבר חיוני לאמינות אספקת החשמל, גם רישיונות ייצור, ובלבד שלא יינתנו רישיונות כאמור ל-5% או יותר מההיקף כושר הייצור במשק החשמל, ואם נוכח השר כי מתקיימות נסיבות מיוחדות – ל-10% או יותר מההיקף כאמור"

מאחר שלפי מבנה משק החשמל לאחר יישום הרפורמה, חברת החשמל תוכל לעסוק בהולכה, חלוקה והספקה, מוצע לאפשר לחברה ממשלתית לקבל רישיון הולכה יחד עם רישיון החלוקה ורישיון ההספקה (ראו פסקה (2) בסעיף קטן (ב1) בנוסחה המוצעת). כך, יהיה ניתן לתת לחברת החשמל רישיונות חדשים להולכה, לחלוקה ולהספקה מכוח הוראות החוק הנוגעות לכלל בעלי הרישיונות, ולא מכוח הוראות המעבר שבסעיפים 60 ו-60א לחוק, בנוסחה המוצעת בסעיף 19 להצעת החוק.

עוד מוצע לקבוע, בפסקה (3) בנוסחה המוצעת, כי ניתן לתת רישיון אגירה למי שבידו רישיון אחר, אך זאת בשים

(1) היא היתה, ערב יום פרסומו של חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 (להלן – תיקון מס' 16), בעלת רישיון חלוקה;

(2) היא הוקמה בידי רשות מקומית לרבות כפר, קיבוץ, מושב, יישוב קהילתי או כל יישוב אחר, או תאגיד שהוקם לצורך הקמת גוף כאמור (בסעיף זה – גוף מקומי) או שגוף מקומי התקשר אתה לקבלת שירותי חלוקה, ומתקיימים שני אלה:

(א) החברה או הגוף המקומי ביצעו, ערב יום פרסומו של תיקון מס' 16, חלוקה והספקה בתחומו של הגוף המקומי;

(ב) החברה או הגוף המקומי מחזיקים ברשת חשמל המשמשת אותם לחלוקה כאמור בפסקת משנה (א);

(3) היא הוקמה בידי גורם שביצע חלוקה באזור תעשייה או שגורם כאמור התקשר אתה לקבלת שירותי חלוקה, ומתקיימים שני אלה:

(א) הגורם שביצע חלוקה כאמור ברישה (בפסקה זו – הגורם המחלק) או החברה הגישו, עד יום כ' בסיוון התשע"ח (3 ביוני 2018), בקשה לקבלת רישיון חלוקה לגבי אזור התעשייה (בפסקה זו – בקשה);

(ב) הגורם המחלק או החברה ביצעו, ערב מתן רישיון חלוקה בהתאם לבקשה, חלוקה והספקה באזור התעשייה; לעניין זה, "אזור תעשייה" – קרקע שניתן לעשות בה שימוש לתעשייה לפי תכנית משמעותה בחוק התכנון, ומשמשת בפועל לתעשייה.

(ב1ג) היקף רישיונות החלוקה שיינתנו לפי סעיף קטן (ב1ב)(2) ו-(3) לכל מי שאינם חברה ממשלתית, לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם לא תובא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון; לעניין זה, "עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה" – לרבות בשל גידול במספר הצרכנים בתחום הגוף המקומי או אזור התעשייה או בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה, ובלבד שלעניין אזור תעשייה – השטח שנוסף לו צמוד לאזור התעשייה הקיים.

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) חברה שהיתה בעלת רישיון חלוקה ערב פרסומו של החוק המוצע (כגון, חברת החשמל וחברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ);

(2) חברה שהוקמה בידי רשויות מקומיות, יישובים כמפורט בפסקה (2) של סעיף 4(ב) המוצע, או תאגידים שהוקמו לצורך הקמתם של רשויות או יישובים כאמור (כגון אגודה שיתופית שהוקמה לצורך הקמת יישוב) (להלן – גוף מקומי), או חברה שנתנה שירותים לגוף מקומי, ובלבד שהחברה או הגוף כאמור ביצעו ערב פרסומו של החוק המוצע (להלן – יום התחילה) חלוקה והספקה והם מחזיקים ברשת חשמל המשמשת אותם לחלוקה בתחומו של הגוף המקומי, ויובהר כי אין מניעה שאחד התנאים שלעיל יתקיים בחברה והאחר יתקיים בגוף המקומי עצמו, או ששני התנאים יתקיימו רק באחד מהם;

רישיונות לגורמים כאמור יכול שיינתנו בהיקף שלא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם, עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור שנכלל ברישיון החלוקה (לעומת ההיקף כאמור בעת מתן הרישיון), לא תימנה לצורך חישובו של היקף כלל רישיונות החלוקה הניתנים לפי הוראה זו (ראו סעיף קטן (ב1ג) המוצע).

יוסבר כי עלייה בהיקף הצריכה שתיחשב לעלייה טבעית כאמור, יכולה לנבוע ממגוון סיבות, ובהן שנוי בתחום היישוב או אזור התעשייה, גידול במספר המשתמשים בחשמל בתחום היישוב או אזור התעשייה או אף בשל עלייה ברמת החיים המלווה בגידול בצריכת החשמל, לרבות בשל רכישת מוצרים הצורכים חשמל.

בסעיף קטן (ב1ב) מוצע לפרט את הגורמים שניתן לתת להם רישיון חלוקה, והם:

(ב1ד) רישיון לניהול המערכת ורישיון הולכה יינתנו רק לחברה ממשלתית.;

(4) בסעיף קטן (ב2) –

(א) פסקה (2) – תימחק;

(ב) בפסקה (3), המילים "או (2)" – יימחקו.

תיקון סעיף 5

5. בסעיף 5 לחוק העיקרי –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) רישיון הולכה ורישיון חלוקה יכללו, נוסף על הוראות סעיף קטן (א) –

(1) הוראות בדבר חובה להתקנת מונים;

(2) הוראות בדבר חובת בעל רישיון לגלות מידע הנמצא בידיו, שהתקבל ממונה שהתקין, הכול בהתאם לאמות מידה שקבעה הרשות לפי סעיף 30(2); לעניין זה, "מונה" – ציוד למדידה ולחישוב של כמות אנרגיה חשמלית, ובכלל זה ציוד כאמור המאפשר תקשורת דו־כיוונית.;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף קטן (א)" יבוא "סעיפים קטנים (א) ו־(א1)" ובמקום "מיצרון חשמל פרטי" יבוא "מבעלי רישיון ייצור, מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים חשמל או מבצעים אגירה של חשמל, הפטורים מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב1)(א) ו־(ב), כולם או חלקם, כפי שקבעה הרשות";

(3) בסעיף קטן (ג) –

(א) בפסקה (4), אחרי "ההולכה" יבוא "וההשנאה";

(ב) אחרי פסקה (4) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

על 10% מהיקף הצריכה השנתי, או על שיעור אחר שעליו החליט השר במסגרת עקרונות המדיניות, שלא יהיה נמוך מ־10% מהיקף הצריכה האמור, ייכנס רישיון חלוקה נוסף לתוקפו לאחר אישורו בידי השר; אין בקביעת שיעור כאמור כדי לגרוע מסמכות השר להחליט על מדיניות כאמור בסעיף 57א;".

סעיף 5 מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק, שעניניו הוראות שיש לכלול ברישיונות, כך שהוראות אלה יותאמו למבנה החדש של המשק בעקבות הרפורמה ויאפשרו תחרות, הכול כמפורט להלן.

מוצע לקבוע כי רישיון הולכה ורישיון חלוקה יכללו, נוסף על ההוראות שנכללות בהם מכוח סעיף 5(א) לחוק, גם חובה להתקין מונים. כן מוצע לקבוע ברישיונות כאמור חובה לגלות מידע שהתקבל ממונה שהתקין בעל רישיון, ככל שהמידע נמצא ברשותו. לעניין זה מוצע להגדיר "מונה" ככזה המאפשר, תקשורת דו־כיוונית, קרי מונה "חכם". כך, למשל, יהיה אפשר לקבוע ברישיון כי בעל הרישיון יהיה חייב לגלות מידע לבעלי רישיונות הספקה. מידע זה יאפשר להם לבנות מודל עסקי ולהציעו לצרכנים. כמו כן, יהיה אפשר לקבוע חובה לגלות מידע לבעל רישיון לניהול המערכת, כדי שזה יוכל לבצע את פעילותו, ובכלל זה לאזן בין ההיצע של החשמל והביקוש לו.

(3) חברה שהוקמה בידי גורם שביצע חלוקה באזור תעשייה (להלן – גורם מחלק) או שגורם מחלק התקשר אתה, בתנאי שאחד מהם הגיש בקשה לקבלת רישיון חלוקה לגבי אזור התעשייה, עד יום כ' בסיוון התשע"ח (3 ביוני 2018), וביצע חלוקה והספקה באזור התעשייה עד למועד קבלת רישיון חלוקה בהתאם לבקשה. גם בהקשר זה יובהר כי אין מניעה שאחד התנאים יתקיים בחברה ואחד התנאים יתקיים בגורם המחלק או ששני התנאים יתקיימו רק באחד מהם.

בסעיף קטן (ב1ד), מוצע לקבוע במפורש כי רישיון לניהול המערכת ורישיון הולכה יכול שיינתנו רק לחברות ממשלתיות.

סעיף 4(ב2)(2) קובע כי כדי להעניק רישיון חלוקה במצב שבו אחוז מסוים מהיקף הצריכה השנתי במשק נתון בידי חברות שאינם חברה ממשלתית, יש צורך בבחינה ואישור של שר האנרגיה. ואולם, מכיוון שמוצע כעת לעגן בחוק הסדרה ברורה ומחייבת של הגורמים שלהם ניתן לתת רישיון חלוקה, ואת היקף הרישיונות שיינתנו למי שאינם חברה ממשלתית, אין עוד צורך לבצע בחינה שכזו. וזה נוסחה של פסקה (2) בסעיף 4(ב2) לחוק, שמוצע למחוק:

"(2) על אף האמור בפסקה (1), עלה היקף רישיונות החלוקה במשק שאינם בבעלות חברה ממשלתית, במצב

(5) חובה לרכוש ולאחסן סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, לשם הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)1; חובה לפי פסקה זו תיכנס לתוקף במועד שקבעה הרשות באישור השר;

(4) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

(ד) רישיון חלוקה יכול, נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) ו-1(א), הוראות בעניינים אלה:

(1) איסור לבצע חלוקה בחטיבת קרקע, אלא בהתאם לאמות מידה שקבעה הרשות לפי סעיף 30(2);

(2) חובה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה שהוגדר ברישיון, לבקשתו.

(ה) לעניין רישיון חלוקה הניתן לפי סעיף 4(ב1)2(א) או 3(3), תכלול הגדרת האזור שלגביו ניתן הרישיון, כאמור בסעיף קטן (א), התייחסות לאפשרות להרחבת האזור כאמור בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה כאמור בסעיף 4(ב1)ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

הקובע), קרי לאחר מועד מתן הרישיון לניהול המערכת, וזאת כדי לאפשר לבעל הרישיון להיערך לביצוע חובה זו. יצוין כי לפי סעיף 3(ב) להחלטת הממשלה מס' 3859 מיום כ' בסיון התשע"ח (3 ביוני 2018) שעניינה רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל (להלן – החלטה מס' 3859), ייקבע מועד מוקדם ככל האפשר, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות באשר למצבה הפיננסי של החברה הממשלתית שתהיה בעלת הרישיון לניהול המערכת (החברה לניהול המערכת בע"מ).

עוד יצוין כי כפי שמוצע לקבוע בסעיף 60 לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 19 להצעת החוק, עד למועד הקובע (גם אם מועד זה יחול לאחר שניהול המערכת יצא מידי חברת החשמל), יבוצעו הרכישה, האחסון וההקצאה של הדלקים בידי חברת החשמל, אשר מבצעת פעולות אלה כיום מכוח הרישיון שניתן לה לפי סעיף 60 לחוק, לפעילויות כאמור בסעיף קטן (ד) של אותו סעיף (להלן – הרישיון האחד).

בנוסף, מוצע להוסיף לסעיף 5 לחוק את סעיף קטן (ד) ולקבוע בו הוראות שייכללו ברישיון חלוקה, כך, מוצע כי רישיון חלוקה יחייב בעל רישיון למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה, אם אותו צרכן ביקש זאת מבעל הרישיון. הוראה זו משלימה את הוראת סעיף 4(ב1)א המוצע, ולפיה רישיון חלוקה יינתן תמיד יחד עם רישיון הספקה, כנוכח לעיל בדברי ההסבר לסעיף 4 להצעת החוק.

כמו כן, מוצע שרישיון חלוקה יכול איסור על ביצוע פעילות בחטיבת קרקע שלא בהתאם לאמות המידה שתקבע הרשות. כך תוכל הרשות לתת את דעתה על נושאים כמו מספר החיבורים לרשת החלוקה שניתן לספק לצרכן ומי יחשב לצרכן בכל חטיבת קרקע.

מאחר שלפי סעיף 5(א) לחוק, רישיון ניתן לגבי אזור מוגדר מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) המוצע, שהגדרת אזור החלוקה ברישיונות שיינתנו למחלקים היסטוריים ולאזורי

יובהר כי אין בסמכות לקבוע חובה להתקין מונים ברישיונות חלוקה והולכה כמוצע כדי למנוע מכל גורם אחר החפץ בכך להתקין מונה משל עצמו, ואף קיימות אמות מידה שקבעה הרשות המסדירות את אופן ההשגה בנוגע למונה שהתקין בעל רישיון חלוקה או בעל רישיון הולכה.

מוצע גם לתקן את סעיף 5(ב) לחוק, אשר מחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי. חברת החשמל אינה בגדר יצרן חשמל פרטי כהגדרתו בחוק, ובעקבות העברת פעילות ניהול המערכת לחברה נפרדת, חברת החשמל לא תהיה בהכרח זו שתרכוש את החשמל, ועל כן יש צורך לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל גם מחברת החשמל.

נוסף על כך מוצע לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל ממי שמייצר חשמל ופטור מקבלת רישיון ייצור לפי סעיף 3(ב)1(א) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק. לעניין זה יצוין כי רכישה ממי שמייצר ופטור מחובת רישיון ייצור, מבוצעת, כעניין שבחובה, כבר כיום במסגרת אסדרות רשות החשמל בעניין התעריפים. כמו כן מוצע, לאור הוספת אגירה לגדר הפעילויות המוסדרות בחוק, לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל מבעל רישיון אגירה או ממי שמבצע אגירה ופטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)1(ב) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק. ויודגש כי המדובר בחובות שיחולו רק ככל שייקבעו בידי הרשות ברישיון, והן אינן חלות כל עוד לא נקבעו כאמור.

סעיף 5(ג) עניינו בהוראות ברישיון לניהול המערכת. מוצע להוסיף להוראות שניתן לקבוע ברישיון כאמור את החובה לרכוש ולאחסן דלק לצורך הקצאתו ומכירתו לבעלי רישיונות ייצור ולמי שעוסקים בייצור הפטורים מחובת רישיון. חובה זו תחול על בעל הרישיון החל ממועד שתקבע רשות החשמל באישור שר האנרגיה (להלן – המועד

(1) רישיון אגירה יכול, נוסף על הוראות סעיף קטן (א), את תכלית האגירה.

תיקון סעיף 6

6. בסעיף 6 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ד1), במקום "חלוקה, ייצור" יבוא "הולכה, חלוקה, ייצור" והסיפה החל במילים "למעט כאמור" – תימחק;

(2) סעיף קטן (ו) – בטל;

(3) בסעיף קטן (ח), פסקאות (2) ו-(3) – יימחקו.

הוספת סעיף 6א

7. אחרי סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

"הוראות מיוחדות 6א. (א) חברת ממשלתית שקיבלה רישיון חלוקה, רישיון הספקה ורישיון הולכה, לפי הוראות סעיף 4(ב1)(2), או חברה-בת של חברה כאמור, לא יינתן לה רישיון ייצור, והיא לא תעסוק בפעילות, לרבות בפעולות, כמפורט להלן, בין בעבור עצמה ובין בעבור אחר שעוסק או מעוניין לעסוק בפעילות:

(1) ייצור, לרבות תכנון הנדסי, פעולות תכנון לפי חוק התכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף, הכול לגבי יחידות ייצור אשר משמשות או צפויות לשמש את משק החשמל;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף קטן (ו) של סעיף 6 לחוק, אשר אוסר על הענקת רישיון חלוקה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או בבעל רישיון חלוקה; כמו כן מוצע לבטל את סעיף קטן (ח) ו-(3) של הסעיף האמור, ולפיו לא ניתן להעניק רישיון חלוקה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור ויחזיק, אם יינתן לו רישיון חלוקה, למעלה מ-10% מהיקף החלוקה במשק החשמל או למי שיחזיק, אם יינתן לו רישיון חלוקה, למעלה מ-25% מהיקף החלוקה במשק החשמל.

וזה נוסחם של סעיפים קטנים (ו) ו-(ח) ו-(3) של סעיף 6 לחוק, שמוצע כאמור לבטלם:

"(ו) לא יינתן רישיון חלוקה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או בבעל רישיון חלוקה.

...

(ח) לא יינתן רישיון חלוקה אם מתקיים אחד מאלה:

...

(2) מבקש הרישיון מחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור, ולאחר קבלת הרישיון המבוקש יחזיק 10% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל;

(3) אדם יחזיק לאחר קבלת הרישיון המבוקש 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל."

סעיף 7 מוצע לאסור על חברה ממשלתית שבירה רישיון חלוקה, רישיון הספקה ורישיון הולכה (כיום – חברת החשמל), וכן על חברה-בת שלה, לעסוק, בין בעצמה ובין בעבור אחרים המעוניינים לעסוק בפעילות (כהגדרתה בחוק), בייצור (ובכלל זה במסגרת של מיקרוגנרציה

תעשייה, לפי סעיף 4(ב1)(2) או (3) לחוק כנוסחו המוצע, תתייחס גם לאפשרות הרחבת האזור האמור בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה, שבשלה חלה עלייה טבעית בהיקף הצריכה באותו אזור, זאת כאמור בסעיף 4(ב1) המוצע.

לבסוף, מוצע לקבוע שברישיון אגירה תיקבע התכלית שלשמה מבוצעת האגירה, זאת כהשלמה להסדר המוצע בסעיף 3(ב)(1)(ב) לחוק, כנוסחו בסעיף 3 להצעת החוק, שלפיו יינתן פטור מרישיון אגירה למי שמבצע אגירה בכמות שלא עולה על כמיות שקבעה הרשות, ובלבד שהאגירה אינה לתכלית שהרשות קבעה שלא ניתן לקבל בעבורה פטור כאמור.

סעיף 6 סעיף 6 לחוק מונה מגבלות החלות בין השאר על הענקת רישיונות מסוימים למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעלי רישיונות אחרים. מוצע לתקן סעיף זה בהתאם למבנה משק החשמל המוצע במסגרת הרפורמה.

מאחר שמוצע לבטל את הוראת סעיף 4(ב1)(2) לחוק, המאפשרת כיום לבעל רישיון לניהול מערכת לעסוק בייצור, כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 4 להצעת החוק, מוצע למחוק בהתאם את הסיפה של סעיף 6(ד1) לחוק, אשר מפנה לסעיף 4(ב1)(2) האמור.

זאת ועוד. מאחר שחברת החשמל תהיה רשאית להקים חברה-בת שתקים ותתפעל שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין, כמפורט בסעיף 6א לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 19 להצעת החוק, וכן מאחר שיש כוונה להתיר לחברת החשמל לעסוק בהולכה וחלוקה כמונופול (כאמור לעיל וכאמור בדברי ההסבר לסעיף 4 להצעת החוק), מוצע לבטל את

(2) ייעוץ בנוגע לפעולות האמורות בפסקה (1).

(ב) בסעיף זה, "יחידת ייצור" – מערכת טכנית הכוללת מחולל (גנרטור) אחד, אשר מיועדת להמרת אנרגיה ממקור מסוים לאנרגיה חשמלית או לאנרגיה חשמלית ותרמית שימושית או לאנרגיה חשמלית ומכנית שימושית, ואם מערכות הנעת המחוללים (גנרטורים) קשורות בקשר טכנולוגי לשם ניצול מרבי של אותו מקור אנרגיה – מערכת טכנית כאמור הכוללת יותר ממחולל (גנרטור) אחד".

תיקון סעיף 7 8. (א) בסעיף 7(א)5 לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "מערכת ההולכה" יבוא "וההשנאה".

(ב) אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

7א. השר מוסמך במסגרת הפעלת סמכויותיו לפי חוק זה ולשם איכות הסביבה ובריאות הציבור לשקול גם שיקולים של איכות הסביבה ובריאות הציבור, ככל שהדבר ניתן.

תיקון סעיף 9 9. בסעיף 9(א) לחוק העיקרי, אחרי "מתנאי הרישיון" יבוא "ובכלל זה חובה לגלות מידע כנדרש לפי סעיף 5(א)2".

10. בסעיף 13 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ג), המילים "למעט המדינה" – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על המדינה."

ד ב ר י ה ס ב ר

רישיון לניהול המערכת הן לעניין הולכה והן לעניין השנאה (יזכר גם כי בעל רישיון ספק שירות חיוני כפוף לכל החובות החלות עליו לעניין כלל פעילויותיו לפי סעיף 18 לחוק).

סעיף 9 מוצע לתקן את סעיף 9(א) לחוק המקנה סמכויות לרשות, בין השאר במקרה שבו הופר תנאי מתנאי הרישיון, ולציין במפורש את החובה לגלות מידע המצוי בידי בעל רישיון, שהתקבל ממנוה שהתקין בעל הרישיון, כאחד התנאים שהפרתם מקימה את סמכות הרשות כאמור בסעיף. זאת, כדי להדגיש את חשיבות חובת גילוי המידע האמור במיוחד לאור העובדה שבלא מידע זה, בעלי רישיונות ההספקה לא יוכלו לפעול לגיבוש מודל עסקי והצעתו לצרכנים, ויהיה קושי לקדם את התחרות במקטע זה. עוד יצוין כי מידע זה אף יסייע לבעל רישיון לניהול המערכת לבצע את פעילותו, ובכלל זה לאון בין ההיצע של החשמל והביקוש לו.

סעיף 10 מכיוון שעל פי הרפורמה המוצעת בחוק זה, תחזיק המדינה אמצעי שליטה הן בחברת החשמל והן בחברה שתקבל רישיון לניהול המערכת, מוצע להבהיר שהוראות סעיף 13 לחוק, אשר מגבילות החוקה של אמצעי שליטה בבעלי רישיונות כאמור בו, אינן חלות על המדינה. כאמור, מדובר בתיווך מבהיר בלבד, שכן החרגה כאמור קבועה למעשה כבר כיום בסעיף 13(ג) לחוק.

ואנרגיות מתחדשות) וכן בתכנון הנדסי, פעולות תכנון לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון), הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף וכן ייעוץ בנוגע לכל הפעולות האמורות.

על פי המוצע, יחול איסור זה לגבי יחידות הייצור שהן חלק ממשק החשמל בישראל ומשמשות או צפויות לשמש את משק החשמל באמור, וזאת במטרה להגביר את התחרות במקטע זה, לנצל את יתרונות המגזר הפרטי ולמקד את חברת החשמל, שהיא החברה הממשלתית שהאיסור המוצע רלוונטי לה כיום, בפעילות ההולכה במשק החשמל בישראל.

כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 19 להצעת החוק, מוצעים כמה חריגים לאיסור זה (ראו סעיף 60(א) לחוק בנוסחו המוצע).

כמו כן, מוצע להוסיף לחוק את סעיף 7א בנוסחו המוצע ולעגן בו את סמכות שר האנרגיה לשקול, במסגרת הפעלת סמכויותיו לפי החוק ולשם קידום מטרות החוק, גם שיקולים של איכות הסביבה ובריאות הציבור, ככל שהדבר ניתן.

סעיף 8 מוצע לתקן את סעיף 7(א)5 לחוק ולהתאים את נוסחו לתיקון המוצע בהגדרה "רישיון לניהול המערכת" לעניין מערכת ההולכה וההשנאה, כך שבעל רישיון הולכה יחויב לפעול לפי טכנית הפיתוח של בעל

11. בסעיף 17(א)(2) לחוק העיקרי, במקום "מיצרן חשמל פרטי" יבוא "מבעלי רישיון ייצור" תיקון סעיף 17 מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים או מבצעים אגירה של חשמל, הפטורים מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)(א) או (ב), כולם או חלקם".
12. בסעיף 19 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מבעל רישיון ספק שירות חיוני" יבוא "מבעל רישיון לניהול המערכת ומבעל רישיון חלוקה", אחרי "הוראות הרישיון" יבוא "תכנית פיתוח כאמור יכול שתכלול הוראות לעניין אישור שינויים בתכנית, ובכלל זה הגורם שיהיה מוסמך לאשרם" ובסופו יבוא "לרבות שינויים בתכנית שאושרו כאמור, ולחובות החלות עליו לפי כל דין ובכלל זה סעיף 17.:"

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע לעגן בסעיף 19(א) לחוק את האפשרות לכלול בכל תכנית פיתוח הוראות הנוגעות לאישור שינויים בתכנית, ובכלל זה הוראות לעניין הגורם המוסמך לאשר שינויים כאמור. תיקון זה נועד לאפשר עדכון של תכנית פיתוח שכבר אושרה, באמצעות מנגנון של אישור שינויים בידי גורמים שהוגדרו בתכנית האמורה, בלי להידרש להגשת תכנית פיתוח חדשה.

מובן כי אין בהסדר המוצע לעניין זה כדי לגרוע מהעיקרון ולפיו, משאושרה תכנית פיתוח חדשה הכוללת הוראות שסותרות את תכנית הפיתוח הקודמת שאושרה לאותו בעל רישיון, הרי שהוראות התכנית החדשה גוברות. הוראות תכנית פיתוח חדשה כאמור ימישו לגבור על הוראות תכנית קודמת שאושרה, לרבות שינויים שאושרו בה לפי המנגנון המוצע.

לכסוף, מוצע לקבוע, לשם הבהירות, כי משאושרה תכנית פיתוח, יידרש בעל רישיון ספק שירות חיוני לפעול, לא רק בהתאם לתכנית (ולשינויים בתכנית שאושרו בהתאם למנגנון המוצע לעיל), אלא גם בהתאם לחובות החלות עליו לפי כל דין ובכלל זה סעיף 17 לחוק, כלומר בהתאם לחובות שנקבעו ברישיון וחובות אחרות החלות עליו לפי החוק או כל דין אחר.

כך למשל, לא יוכל בעל רישיון ספק שירות חיוני לטעון שאין באפשרותו לחבר לרשת החשמל את מי שמבקש לייצר חשמל, מאחר שחיבור זה אינו מופיע בתכנית הפיתוח, שכן חובה זו מוטלת עליו לפי סעיף 17 לחוק, ואין בתכנית הפיתוח שאושרה כדי לפטור ממנה. זאת, משום שמוכן כי סעיף 19 לחוק אינו פוטר בעל רישיון ספק שירות חיוני מציות לכללי הדין, בכל שאלה לא נזכרים בתכנית פיתוח, והתיקון לעניין זה נועד להבהרה בלבד.

לפסקה (2)

מוצע לחייב בעל רישיון לניהול מערכת לכלול בתכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהוא מגיש לשר האנרגיה, לוחות זמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית. בהתאם, מוצע לחייב בעל רישיון כאמור להתייעץ עם בעל רישיון ההולכה בנוגע ללוחות הזמנים הקבועים בתכנית פיתוח המוגשת לאישור כאמור, ובנוגע לחלופות לפעולות הכלולות בה. כמו כן מוצע להסדיר את אופן

סעיף 11 סעיף 17(א)(2) לחוק מחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי כהגדרתו בחוק. מוצע, כהשלמה לתיקון המוצע בסעיף 5(ב) לחוק (ראו סעיף 2) להצעת החוק), ומהטעמים כמפורט בדברי ההסבר לאותו תיקון, לקבוע כי החובה לרכוש חשמל תוטל על בעל רישיון ספק שירות חיוני כלפי כל בעלי רישיונות הייצור, ובכללם חברת החשמל.

בנוסף מוצע לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני, גם כן בהמשך לתיקון הנזכר לעיל, לרכוש חשמל גם ממי שמייצר חשמל ופטור מקבלת רישיון ייצור לפי סעיף 3(ב)(1)(א) המוצע וכן, לאור הוספת אגירה לפעילויות המוסדרות בחוק זה כמוצע לעיל, מבעל רישיון אגירה וממי שמבצע אגירה ופטור מחובת רישיון כאמור לפי סעיף 3(ב)(1)(ב) המוצע.

סעיף 12 לפסקה (1)

סעיף 19(א) לחוק עניינו בסמכות שר האנרגיה, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, לדרוש מבעל רישיון ספק שירות חיוני (קרי, בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון חלוקה או בעל רישיון הולכה), להגיש לאישורו תכנית פיתוח. מוצע לתקן את הסעיף כך שהחובה תחול כעת רק על בעל רישיון לניהול מערכת ובעל רישיון חלוקה, ולא על בעל רישיון הולכה.

התיקון המוצע מתיישב עם הוראת סעיף 7(א)(5) לחוק שלפיה שר האנרגיה מוסמך לחייב בעל רישיון הולכה לפעול בהתאם לתכנית הפיתוח שהגיש בעל רישיון לניהול המערכת, וכן עם הוראת סעיף 19(א) סיפה לחוק שלפיה "לא יפעל בעל רישיון ספק שירות חיוני אלא בהתאם לתכנית שאושרה", שכן הגדרת בעל רישיון ספק שירות חיוני כוללת גם בעל רישיון הולכה.

יצוין כי בעוד שבעל רישיון לניהול המערכת יגיש, בין השאר, תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה (יצוין, כי מערכת ההולכה וההשנאה יכול שתכלול מיתקני אגירה בכפוף להסדרה ולתנאי רישיון האגירה של בעל רישיון ההולכה, שהרי בעל רישיון לניהול המערכת מגיש תכנית פיתוח לפעילויותיו, ובעל רישיון הולכה לפי סעיף 18 לחוק כפוף לחובות החלות על ספק שירות חיוני בכל פעילויותיו), הרי שבעל רישיון חלוקה יגיש תכנית פיתוח לרשת החלוקה (והוא רשאי לכלול בה מיתקני אגירה בכפוף להסדרה ולתנאי רישיון האגירה של בעל רישיון החלוקה).

”(א1) בעל רישיון לניהול מערכת יכלול בתכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהוא מגיש לפי סעיף קטן (א), לוחות זמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית.

(א2) טרם הגשת תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה לאישור לפי סעיף קטן (א), יתייעץ בעל רישיון לניהול המערכת עם בעל רישיון הולכה בנוגע ללוחות הזמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית ולחלופות לפעולות אלה; התגלעו חילוקי דעות בין בעלי הרישיונות האמורים לגבי ההיתכנות לביצוע הפעולות, ובכלל זה ההיתכנות לביצוען בלוחות הזמנים כאמור (בסעיף קטן זה – מחלוקת) –

(1) יגיש בעל רישיון לניהול המערכת לשר, נוסף על תכנית הפיתוח כאמור שערך גם את עמדת בעל רישיון ההולכה במחלוקת;

(2) יציין השר, בפנייתו לרשות החשמל ולשר האוצר לפי סעיף 19(א), את המחלוקת.

(א3) בעל רישיון חלוקה יערוך את תכנית הפיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה שהוא מגיש לפי סעיף קטן (א) בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.”;

(3) בסעיף קטן (ב), במקום ”בעל רישיון ספק שירות חיוני” יבוא ”בעל רישיון לניהול מערכת או בעל רישיון חלוקה”, במקום ”לפי סעיף קטן (א)” יבוא ”לפי סעיפים קטנים (א) ו-(א1) עד (א4), לפי העניין” ובמקום הסיפה החל במילים ”לקבוע לו תכנית פיתוח” יבוא ”לקבוע לו תכנית פיתוח; קבע השר תכנית פיתוח כאמור, יהיה על בעל רישיון ספק שירות חיוני לפעול לפיה; בטרם יקבע השר תכנית פיתוח לרשת חשמל המשמשת לחלוקה לפי הוראות סעיף קטן זה, ישמע את עמדתו של בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה, ויחולו לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור הוראות סעיף קטן (א).”

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

לפי סעיף 19(ב) לחוק, אם בעל רישיון לא הגיש תכנית פיתוח, שר האנרגיה הוא זה שקובע את התוכנית, לאחר התייעצות עם הרשות ובהסכמת שר האוצר. מוצע להתאים סעיף זה לתיקון המוצע בפסקה (1) ולהבהיר שהחובה לפעול לפי תכנית הפיתוח שאושרה לפי סעיף זה תחול גם על בעל רישיון הולכה.

בנוסף, מאחר שעל פי המוצע בפסקה (2), בעל רישיון חלוקה המגיש תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה צריך לערוך את התכנית בהתאם להנחיות מנהל המערכת (ראו סעיף 19(א3) המוצע), מוצע שבמקרה שבו שר האנרגיה עושה שימוש בסמכותו לפי סעיף 19(ב) לחוק לעניין תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה, הרי שטרם קביעת תכנית כאמור, ישמע שר האנרגיה את עמדת בעל רישיון לניהול מערכת בנוגע לכל ההיבטים הקשורים לנקודות החיבור והשפעות הגומלין שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

ההתנהלות במקרה של חילוקי דעות בין בעל רישיון לניהול המערכת לבין בעל רישיון ההולכה בעניין ביצוע התכנית, לרבות בלוחות הזמנים שנקבעו בה. על פי המוצע, במקרה של חילוקי דעות כאמור, יערוך בעל הרישיון לניהול המערכת את תכנית הפיתוח שהוא מגיש לשר בהתאם לעמדתו שלו, ויצרף לצדה, במסמך נפרד, את עמדת בעל רישיון ההולכה. שר האנרגיה יציין בפנייתו לרשות החשמל לצורך התייעצות עמה בנוגע לאישור תכנית הפיתוח, וכן בפנייתו לשר האוצר לצורך קבלת הסכמתו לאישור התכנית האמורה, את המחלוקת בין בעלי הרישיונות.

עוד מוצע לקבוע כי בעל רישיון חלוקה שמגיש תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה, יונחה על ידי בעל רישיון לניהול המערכת בכל ההיבטים הקשורים לנקודות החיבור והשפעות הגומלין שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

13. בסעיף 20 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 20
- (1) סעיף קטן (א) – בטל;
- (2) בסעיף קטן (ב), המילים "ובסעיף קטן (א)" – יימחקו.
14. בסעיף 30 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 30
- (1) בפסקה (2), אחרי "ליצרן חשמל פרטי" יבוא "לבעל רישיון אגירה";
- (2) אחרי פסקה (3) יבוא:
- "(א3) קביעת אמות מידה לעניין המקרקעין שייחשבו לחטיבת קרקע, ולעניין הגורם שייחשב לצרכן בחטיבת קרקע אם קיים יותר מגורם אחד שיכול להיחשב לצרכן כאמור";
15. בסעיף 31(ב) לחוק העיקרי, במקום הכולל במילים "בעלויות הנובעות" יבוא תיקון סעיף 31 "בעלויות הנובעות מכל אלה:
- (1) עקרונות המדיניות שקבע השר כאמור בסעיף 57א;
- (2) הוראות השר לעניין הפעלת משק החשמל בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 58(ב);
- (3) הוראות השר לעניין הפעלת משק הגז בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 91(ב) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002;
- (4) הוראות השר שעניינן מתן מענה לצרכים הנובעים ממצב חירום, הנדרשות לביצוע בזמן חירום, ושניתנו לבעל רישיון ספק שירות חיוני בזמן חירום, לפי כל דין או בהתאם לתנאי רישיונו".

ד ב ר י ה ס ב ר

תקבע מי ייחשב לצרכן לעניין אותה חטיבת קרקע, להוסיף לרשימת התפקידים שבסעיף 30 את הסמכות לקבוע בכללים אמות מידה לעניין המקרקעין שיוכלו להיחשב לחטיבת קרקע בהתאם לסעיף 3 לחוק, וכן לעניין קביעת הגורם שייחשב לצרכן בחטיבת קרקע לפי אותו סעיף, במקרה שבו יש יותר מגורם אחד שיכול להיחשב לצרכן.

יצוין שלמעשה, הקביעה לגבי זהות הצרכן קשורה לקביעה לעניין חטיבת הקרקע, ועשויה להשפיע על היקף חטיבת הקרקע. כך למשל, במקרה שבו באותם מקרקעין יש בעלים אחד, ושני חוכרים לדורות. במקרה כזה, ניתן לקבוע כי המקרקעין ייחשבו לחטיבת קרקע אחת שבה בעל המקרקעין יוגדר כצרכן. ומנגד, ניתן לקבוע כי מדובר בשתי חטיבות קרקע, שבהן כל חוכר לדורות ייחשב לצרכן.

סעיף 15 לנוכח ההסדר שגובש בהחלטת הממשלה מס' 3859, שלפיו במקום רשות החשמל, חברת החשמל תהיה הרשות הייעודית לחירום, ובעתיד תהיה זו החברה לניהול המערכת בע"מ, מוצע להוסיף לעלויות שבהן מכירה הרשות לצורך קביעת התעריפים, גם עלויות הנובעות מהוראות שנתן שר האנרגיה, אשר בעל רישיון ספק שירות חיוני נדרש לבצען בזמן חירום, ושניתנו לבעל רישיון כאמור לפי כל דין או מכוח תנאים ברישיונו. בדומה לכל עלות אחרת המוכרת לצורך קביעת תעריפים, תבצע הרשות בקרת עלויות גם על יישום הוראות אלה בידי בעל הרישיון.

סעיף 13 מוצע לבטל את סעיף 20(א) לחוק שלפיו "על פי בקשתו של יצרן חשמל פרטי, תקבע הרשות ברשיונו כי הוא רשאי למכור חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני או למוכרו לאחר" כמפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיפים 5 ו-11 להצעת החוק, בידי רשות החשמל כלים מספיקים להסדרת נושא מכירת חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני, וראוי כי שיקול הדעת בנושא זה יהיה בידי רשות החשמל במסגרת קביעת תנאי הרישיונות. גם באשר למכירת חשמל למי שאינו ספק שירות חיוני, הרי שעניין זה נוגע למתן רישיונות הספקה – נושא שראוי שיהיה נתון לשיקול דעתה של רשות החשמל, בבואה לתת רישיון כאמור.

סעיף 14 סעיף 30 לחוק מונה את תפקידיה של רשות החשמל. מוצע לתקן את פסקה (2) של הסעיף האמור, אשר מכוחה מוסמכת הרשות, בין השאר, לקבוע אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותנים בעלי הרישיונות השונים לפי החוק, כך שתכלול גם בעל רישיון אגירה, זאת בעקבות הוספת פעילות האגירה, כאמור, לרשימת הפעילויות המוסדרות בחוק.

עוד מוצע, בהתאם לתיקון המוצע של סעיף 3 לחוק, בסעיף 3 להצעת החוק, שלפיו רשות החשמל היא שתקבע אמות מידה לעניין המקרקעין כאמור באותו סעיף שייחשבו לחטיבת קרקע (לצורך הפטור מרישיון הקבוע בו) וכן

49א. (א) על אף הוראות סעיף 46, רשאי בעל רישיון, לצורך מילוי תנאי רישיונו, להיכנס למקרקעין לשם ביצוע פעולה גם בלא קבלת הסכמה או הרשאה כאמור בסעיף 46(א) או (ב), בהתקיים אחד מאלה (בסעיף זה – פעולה דחופה) ובכפוף להוראות סעיף קטן (ב):

(1) הפעולה דחופה וחיונית למניעת סכנה מיידית לאדם או לסביבה, ובלבד שבעל הרישיון דיווח לבעל המקרקעין ולמנהל על כניסתו למקרקעין בהקדם האפשרי בנסיבות העניין;

(2) הפעולה נדרשת לשם מניעת נזק משמעותי לסביבה או לרכוש לרבות למיתקן חשמל, ולא ניתן להמתין עד תום התקופה כאמור בסעיף 47(ג), ובלבד שבעל הרישיון נתן הודעה לבעל המקרקעין ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־48 שעות לפני ביצוע הפעולה.

(ב) (1) לא תבוצע פעולה דחופה לפרק זמן העולה על 96 שעות, אלא באישור המנהל.

(2) על כניסה לפי סעיף זה למיתקן ביטחוני, יחולו הוראות סעיף 46(ד).

(ג) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי פניית בעל מקרקעין, להורות בכל עת על הפסקה של פעולה דחופה לפי סעיף זה או להתנות את המשך ביצועה בתנאים שיוורה, או להגביל את פרק הזמן לביצוע פעולה כאמור.

(ד) המנהל ייתן לבעל המקרקעין הזדמנות לטעון את טענותיו, בכתב או בעל פה, בהקדם האפשרי לאחר הכניסה למקרקעין, ולא יאוחר מ־72 שעות מתחילת ביצוע הפעולה הדחופה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לשם מניעת נזק משמעותי לסביבה או לרכוש, לרבות למיתקן חשמל כהגדרתו בחוק, גם לפני תום התקופה הקבועה בסעיף 47(ג) לחוק, ובלבד שיודיע על כך לבעלים ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־48 שעות לפני ביצוע הפעולה (ראו סעיף 49א(א)(2) המוצע).

כמו כן מוצע להגביל את פרק הזמן שבמהלכו ניתן לבצע פעולה דחופה כאמור, ולקבוע כי הוראות סעיף 46(ד) לחוק, אשר מתנות כניסה למיתקן ביטחוני במתן אישור מראש של גורם שהוסמך לכך, יחולו גם על כניסה למקרקעין לפי ההסדר המוצע בסעיף זה (ראו סעיף 49א(ב) המוצע).

סעיף 16 כיום קבוע בסעיף 46 לחוק הסדר המאפשר לבעל רישיון להיכנס למקרקעין לביצוע פעולות שונות לצורך מילוי תנאי רישיונו. ההסדר מחייב קבלת הסכמה מבעל המקרקעין או קבלת הרשאה ממנהל מינהל החשמל ברשות החשמל (להלן – המנהל). מוצע לעגן בחוק הסדר שיאפשר לבעל רישיון להיכנס למקרקעין גם בלא הסכמה של הבעלים או הרשאה מאת המנהל, וזאת אם הדבר נדרש לצורך ביצוע פעולה דחופה וחיונית למניעת נזק לאדם או לסביבה, ובתנאי שבעל הרישיון יודיע על כך לבעלים ולמנהל בהקדם האפשרי בנסיבות העניין (ראו סעיף 49א(א)(1) המוצע). כמו כן מוצע לאפשר לבעל רישיון להיכנס כאמור למקרקעין לצורך ביצוע פעולה שנדרשת

17. בסעיף 57א(א)(7) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לאחר ששקל שיקולים הנוגעים לביטחון אנרגטי, לאיכות סביבה ולבריאות הציבור, בין השאר לשם קידום השימוש באנרגיה מתחדשת וצמצום השימוש בסוגי דלק מזהמים".
18. בסעיף 60 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "עד תיקון מס' 15";
- (2) סעיפים קטנים (ד6), (ד8), (ד10) ו-(ד12) – בטלים.
19. אחרי סעיף 60 לחוק העיקרי יבוא:
- "הוראות מעבר – 60א. (א) בסעיף זה –
- "חברת ניהול המערכת בע"מ" – החברה הממשלתית שהוקמה מכוח החלטת הממשלה מס' 3704 מיום כ"ז בסיוון התשס"ח (30 ביוני 2008);
- "יחידת ייצור" – כהגדרתה בסעיף 6א(ב);
- "רישיונות" – כל אלה, ובלבד שהיו בתוקף ביום פרסומו של תיקון מס' 16:
- (1) "הרישיונות" כהגדרתם בסעיף 60(ד4)(1);
- (2) הרישיונות שניתנו לחברת החשמל לפי הוראות סעיף 60(ד5).
- (ב) על אף הוראות חוק זה והוראות הרישיונות, יעמדו הרישיונות בתוקפם לגבי כלל הפעילויות שבוצעו לפי הרישיונות, עד למועדים המפורטים לגביהם להלן, לפי העניין, הכול בהתאם לתנאים המנויים בהם, ובלבד שחברת החשמל תפעל בהתאם להוראותיהם, להוראות לפי חוק זה ולהוראות לפי כל דין אחר:

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 17** מוצע להוסיף לשיקולים שעל שר האנרגיה לשקול בבואו לקבוע מדיניות בנושא תמהיל מקורות האנרגיה אשר ישמשו לייצור חשמל, גם שיקולים הנוגעים לביטחון אנרגטי, איכות סביבה ובריאות הציבור.
- סעיף 18** סעיף 60 לחוק קובע הוראות מעבר לעניין תום הזיכיון שניתן לחברת החשמל והתקופה שעד לעריכת רפורמה במשק החשמל. תוקף הוראותיו של הסעיף האמור הוארך מעת לעת במטרה שלא לפגוע במשק החשמל, ובעיקר – לאפשר לחברת החשמל להמשיך לעסוק כמונופול במכלול פעילויותיה, עד לגיבוש רפורמה כוללת במשק החשמל. מאחר שמוצע לקבוע, בסעיף 60א לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 19 להצעת החוק, הוראות מעבר עדכניות לעניין התיקון המוצע בחוק זה, מוצע לתקן בהתאם את כותרת השוליים של סעיף 60 כך שיובהר כי מדובר בהוראות מעבר שנדרשו עד לתיקון הנוכחי. בנוסף, מוצע לבטל את סעיפים קטנים (ד6) ו-(ד8) של סעיף 60 האמור, מאחר שהוראותיהם נוגעות לרפורמות קודמות ואינן נדרשות עוד. בנוסף, מוצע לבטל את סעיפים קטנים (ד10) ו-(ד12) של סעיף 60 לחוק, העוסקים בהענקת רישיון
- הספקה למי שהוא גם בעל רישיון חלוקה, זאת לאור התיקון המוצע של סעיף 4 לחוק, בסעיף 4 להצעת החוק, שלפיו לא יינתן רישיון חלוקה למי שאין לו רישיון הספקה, אשר מייתר את הוראותיהם.
- סעיף 19** מוצע להוסיף לחוק את סעיף 60 כנוסחו המוצע, ולקבוע בו הוראות מעבר הנדרשות לצורך התיקון המוצע בחוק זה.
- בסעיף קטן (ב) מוצע להאריך את הרישיונות שבידי חברת החשמל כיום (כלומר, "הרישיונות" כהגדרתם בהוראת המעבר שבסעיף 60 לחוק), עד למועדים המנויים לגביהם בפסקאות (1) עד (7) של אותו סעיף קטן, כאשר לעניין התקופות המנויות בפסקאות (2) עד (6), מועדים אלה אף ניתנים לדחייה לפי סעיף קטן (ג) המוצע או לסיום מיידי לפי סעיף קטן (ד) המוצע. כאמור בסעיף קטן (ב) המוצע, מותנית הארכת תוקף הרישיונות בכך שחברת החשמל תפעל בהתאם להוראות הרישיונות ולהוראות לפי חוק משק החשמל וכל דין אחר.

(1) רישיון לפעילויות המנויות בסעיף 60(ד) (להלן – הרישיון האחוד) – עד למועד המאוחר מבין אלה, ובלבד שאם ניתן רישיון חדש לגבי אותה פעילות או חלק ממנה, לא יחול עוד הרישיון האחוד לגבי אותה פעילות או חלק ממנה:

(א) המועד שבו ניתן רישיון לניהול המערכת לחברת ניהול המערכת בע"מ;

(ב) המועד שנקבע לפי סעיף 5(ג)5;

(ג) המועד שבו ניתנו לחברת החשמל רישיונות חדשים להולכה, לחלוקה ולהספקה, לפי המאוחר;

(2) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר אלון תבור – עד יום ה' בכסלו התש"פ (3 בדצמבר 2019);

(3) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר רמת חובב – עד יום י"ז בכסלו התשפ"א (3 בדצמבר 2020);

(4) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר רידינג – עד יום כ"ג בסיוון התשפ"א (3 ביוני 2021);

(5) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור המצויות בחלק המזרחי של אתר חגית – עד יום ד' בסיוון התשפ"ב (3 ביוני 2022);

(6) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר אשכול – עד יום י"ד בסיוון התשפ"ג (3 ביוני 2023);

(7) רישיון לגבי יחידת ייצור שאינו מנוי בפסקאות (2) עד (6) – עד תום משך החיים ההנדסי של יחידת הייצור שלגביה ניתן; הרשות תקבע את משך החיים ההנדסי של יחידת ייצור כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

כך למשל, אם יינתן לחברת החשמל רישיון הולכה, הרישיון האחוד לא יחול עוד לגבי פעילות ההולכה שהיא מבצעת, אך ימשיך לחול לגבי פעילות החלוקה, פעילות ההספקה ופעילות ניהול המערכת. באותו אופן, גם לאחר שיינתן לחברת ניהול המערכת בע"מ רישיון לניהול המערכת, תהיה חברת החשמל חייבת להמשיך לרכוש, לאחסן ולהקצות סוגי דלקים כאמור, וזאת עד למועד שבו יחל בעל הרישיון לניהול המערכת לעסוק בפעילות זו, בהתאם למצבו הפיננסי (ראו לעניין זה גם את דברי ההסבר לסעיף 5 להצעת החוק).

בסעיפים קטנים (ב)2) עד (6) מוצע כי תוקפם של רישיונות הייצור של חברת החשמל לגבי יחידות הייצור באתרים שהיא עתידה למכור, יוארך עד למועדים הנקובים לגביהם באותו סעיף קטן, שהם המועדים הצפויים למסירת החוקה באותם אתרים לרוכשים.

סעיף קטן (ה) המוצע מבהיר כי ההוראות לפי החוק יחולו לגבי הרישיונות גם בתקופות הארכת תוקפם לפי סעיף קטן (ב), בדומה להוראה הקבועה בהוראת המעבר הקודמת (ראו סעיף 60(4)3 לחוק).

בסעיף קטן (ב)1) מוצע לקבוע כי הרישיון האחוד (היינו הרישיון שניתן לחברת החשמל לפעילות המנויות בסעיף 60(ד) לחוק, ושמוכחו מבצעת כיום חברת החשמל אף פעילות של מנהל מערכת), יהיה בתוקף עד למתן רישיונות חדשים לחברת החשמל להולכה, חלוקה או להספקה; עד למתן רישיון לניהול המערכת לחברת ניהול המערכת בע"מ; או עד למועד שבו תתחיל חברת ניהול המערכת בע"מ לרכוש ולאחסן סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל (בהתאם לסעיף 5(ג)5) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 5 להצעת החוק, הכול לפי המאוחר. זאת, באופן שכל פעילות או חלק ממנה שיינתן לגביה רישיון, תצא מגדר הרישיון האחוד וחברת החשמל תחדל לבצע אותה מכווח.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2) עד (6), רשאית הרשות, באישור השר, לדחות מועד הנקוב בו, בתקופות נוספות שלא יעלו על חצי שנה כל אחת (בסעיף זה – תקופות הארכה).

(ד) נמסרה חוקה ביחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(2) עד (6) לפני מועד תום תוקף הרישיון החל לגביהן כאמור באותו סעיף קטן, לרבות תקופות הארכה, יפקע תוקף הרישיון לגבי אותן יחידות.

(ה) ההוראות לפי חוק זה יחולו לגבי הרישיונות בתקופת הארכת תוקף הרישיונות לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ד).

(ו) על אף הוראות סעיף 6א –

(1) רשאית חברת החשמל לעסוק באלה:

(א) תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(2) עד (6), עד תום תקופת תוקף הרישיון החלה לגביהן לפי אותו סעיף קטן וסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), וכן השאלת עובדים לבעל רישיון ייצור שרכש מחברת החשמל יחידות ייצור כאמור, למשך חמש שנים ממועד מסירת החזקה ביחידות הייצור לבעל הרישיון;

(ב) תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(7) וכן, באישור הרשות ובהתאם להנחיות המשרד, פעולות תכנון לפי חוק התכנון ותכנון הנדסי הדרוש לצורך כך לגבי יחידות אלה, למעט פעולות תכנון ותכנון הנדסי כאמור שמטרתן הקמה או שחלוף, והכול עד למועד הנקוב באותו סעיף קטן;

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק, שלפיו נאסר על חברה ממשלתית וחברה ריבית שלה, לעסוק בייצור לרבות שורה של פעולות כמפורט בסעיף, וחל כיום על חברת החשמל.

מוצע לאפשר לחברת החשמל לעסוק בתפעול ובתחזוקה של יחידות הייצור שהיא עתידה למכור, עד למועדים המנויים לגביהן בסעיף קטן (ב)(2) עד (6) המוצע (בכפוף לאפשרות להארכת תקופת תוקפם או לסיומה המיידית לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) המוצעים), ולאפשר לה להשאיל עובדים למי שרכש את האתר, במשך חמש שנים ממועד מסירת החזקה ביחידות הייצור שבאתה. כן מוצע לאפשר לחברה לעסוק בתפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(7) המוצע (קרי, אלה שנתנו לעת הזו אין בכוונתה של חברת החשמל למכור) עד המועד המנוי באותו סעיף קטן, וכן לבצע, עד לאותו מועד, בכפוף לאישור רשות החשמל ולהנחיות משרד האנרגיה, פעולות תכנון לפי חוק התכנון בנוגע ליחידות ייצור אלה ותכנון הנדסי הדרוש לשם כך, ובלבד שפעולות אלה אינן מבוצעות למטרת הקמה או שחלוף.

בסעיף קטן (ג) מוצע להסמיך את רשות החשמל, באישור שר האנרגיה, להאריך את תוקפם של רישיונות אלה בתקופות נוספות, ובלבד שמשך כל תקופת הארכה כאמור לא יעלה על חצי שנה. סמכות זו דרושה כדי להתמודד עם מצב של דחייה אפשרית במועד המסירה לרוכש, ולאפשר לרשות, אם מסתמן שתהיה דחייה כאמור, להאריך את תוקף הרישיונות במהירות.

בסעיף קטן (ד) מוצע להבהיר כי תוקף רישיון ייצור כאמור בסעיף קטן (ב)(2) עד (6) יפקע מיד עם מסירת החזקה ביחידות הייצור שלגביהן ניתן הרישיון, גם אם אלה נמסרו לפני המועד הקבוע באותו סעיף קטן לגבי אותו רישיון.

סעיף קטן (ב)(7) המוצע קובע, לעניין רישיונות הייצור שניתנו לגבי יחידות הייצור שבאתרים שאין בכוונתה של חברת החשמל, לעת הזו, למכור כי תוקפם של רישיונות אלה יוארך עד סוף החיים ההנדסי של יחידות הייצור שלגביהן ניתנו, והרשות תהיה מוסמכת לקבוע מהו משך החיים ההנדסי של כל יחידת ייצור כאמור.

בסעיף קטן (ו) מוצע לקבוע כמה חריגים לאיסור הקבוע בסעיף 6א לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 7 להצעת

(ג) ביצוע פעולות המנויות בפסקה (2) בדרך של הענקת שירותים לחברה־בת כאמור באותה פסקה, ולפני הקמתה של חברה־בת כאמור – ביצוע תכנון הנדסי ופעולות תכנון לפי חוק התכנון לגבי שתי יחידות הייצור האמורות באותה פסקה אף שלא בדרך של הענקת שירותים;

(ד) פעולות תכנון לפי חוק התכנון ותכנון הנדסי הדרוש לצורך כך לגבי האתרים המנויים בסעיף קטן (ב)(2) עד (6), והכול בכפוף לתכנית פיתוח לייצור והשנאה שאושרה לפי סעיף 19 או תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שאושרה לפי סעיף 20 לתיקון מס' 16, ולהנחיות המשרד;

(2) רשאית חברה־בת של חברת החשמל שהוקמה לצורך תכנון הנדסי וביצוע פעולות תכנון לפי חוק התכנון לגבי שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין, וכן לצורך הקמה, תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור האמורות, לעסוק בפעולות שלשמן הוקמה.

(1) על אף האמור בסעיפים (1)6(3) ו־13(א), רשאית הרשות, באישור השר, לתת רישיונות ייצור לחברה־בת כאמור בסעיף קטן (2)1(2) לגבי שתי יחידות הייצור האמורות באותו סעיף קטן:

תיקון סעיף 62 .20 בסעיף 62 לחוק העיקרי –

(1) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

הייצור במשק החשמל, יהיה ניתן להעניק רישיונות ייצור לחברה־בת של חברת החשמל לגבי שתי יחידות הייצור באתר אורות רבין. כמו כן מוצע, לשם הבהירות, לקבוע כי היתר זה יחול על אף הדרישה הקבועה בסעיף 13 לחוק, שלפיה בעל רישיון לא יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון אלא באישור הרשות. כלומר, לא יידרש אישור כאמור באותו סעיף לשם מתן רישיון לחברה־בת לפי הוראות סעיף קטן (1) המוצע.

סעיף 20 סעיף 62 לחוק עניינו בהעברת זכויות ונכסים בין חברת החשמל והמדינה. יוזכר בהקשר זה כי חברת החשמל פעלה במהלך השנים בהתאם לזיכיון שפקע בחודש מרס 1996, והחוק מסדיר את פעילות משק החשמל מאז, ובין השאר החליף את משטר הזיכיונות במשטר של רישיונות.

בעניין הנכסים והזכויות שלגביהם חברת החשמל אינה זכאית לפיצוי מהמדינה, נקבע בסעיף 62 לחוק שהמדינה רשאית לערוך הסדר עם חברת החשמל לגבי ערך הנכסים שיירכשו בידי החברה (ראו סעיף 62(ב) לחוק). עם זאת, עד היום לא נערך הסדר כאמור, נוכח

כמו כן מוצע לאפשר לחברה־בת של חברת החשמל לבצע תכנון הנדסי, תכנון לפי חוק התכנון, וכן הקמה, תפעול ותחזוקה של שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין (יושם אל לב שלחברה־בת אסור לבצע שחלוף), ולאפשר לחברת החשמל להעניק שירותים לחברה־בת לצורך ביצוע פעולות אלה. לשם היעילות, מוצע כי עד להקמת החברה־בת, תוכל חברת החשמל לבצע בעצמה (ולא בדרך של הענקת שירותים לחברה־בת) תכנון הנדסי ופעולות תכנון בנוגע לשתי יחידות הייצור האמורות.

בנוסף מוצע להתיר לחברת החשמל לעסוק בפעולות תכנון לפי חוק התכנון ובתכנון הנדסי הדרוש לצורך כך לגבי יחידות הייצור באתרים הנמכרים, המנויות בסעיף קטן (ב)(2) עד (6) המוצע, הכול בהתאם לתכנית הפיתוח שתאושר לפי סעיף 19 לחוק (כתיקונו המוצע בסעיף 12 להצעת החוק) או לפי סעיף 22 להצעת החוק, המקנה סמכות לשר האנרגיה לאשר תכנית פיתוח שהוגשה לפני יום התחילה.

בסעיף קטן (1), מוצע לקבוע כי על אף הוראות סעיף (1)6(3) לחוק, שלפיהן לא יינתן רישיון ייצור אם אדם יחזיק לאחר קבלת הרישיון המבוקש 30% או יותר מדיקף כושר

”(ג1) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), רשאים השרים לאשר הסכם בין המדינה וחברת החשמל לעניין הזכויות והנכסים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולם או חלקם, שיחול על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) וסעיף 46 לתוספת לפקודת זכיונות החשמל⁴, אם ראו כי יש באישור הסכם כאמור תועלת משקית, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף קטן (ג) רישדה, בשינויים המחויבים;”

(2) בסופו יבוא:

”(ו) (1) אישרו השרים הסכם כאמור בסעיף קטן (ג1), לא תחויב חלוקת הנכסים והזכויות בין המדינה לחברת החשמל בהתאם לאמור בהסכם, ובכלל זה רישומם בהתאם לחלוקה כאמור על שם המדינה או החברה, לפי העניין, במרשם המתנהל לפי כל דין, במס, אגרה, היטל או כל תשלום חובה אחר, לפי כל דין, ולא יראו אותה כמכירה לעניין כל דין שעניינו מס, אגרה, היטל או תשלום חובה אחר כאמור.

(2) יראו לעניין פקודת מס הכנסה⁵, וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ”ג-1963⁶, את המחיר המקורי, יתרת המחיר המקורי, שווי הרכישה ויום הרכישה של כל אחד מהנכסים והזכויות, כפי שהיו אלמלא בוצעה החלוקה כאמור בפסקה (1); לעניין זה, ”מחיר מקורי”, ”יתרת המחיר המקורי” ו”יום רכישה” – כהגדרתם בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה.”

ד ב ר י ה ס ב ר

הסדר חלופי להעברת המפעל לידי המדינה (כפי שנקבע בזיכיון החברה). בהתקיים הסדר לעניין נכסיה, תוכל חברת החשמל לפרוע את הקרן של איגרת החוב הצמיתה בערך העומד כאמור על כ־15 מיליון שקלים חדשים.

החוב של חברת החשמל לבנק לפיתוח התעשייה, אשר הומחה למדינה, יומר לחוב שקלי צמוד מדד, יפרס מחדש והריבית החלה לגביו תותאם לתנאי השוק. שווי הפריסה והתאמת הריבית עומד על כ־300 מיליון שקלים חדשים.

חברת החשמל תקבל מרשות מקרקעי ישראל סך כולל של 780 מיליוני שקלים חדשים בעד פינוי ובינוי חלופי בעקבות המעבר לגן שורק, ובעד חלק מעלויות השימור והפינוי במתחם רידינג, הכול בכפוף לאישור מועצת מקרקעי ישראל.

זכויות חברת החשמל ביתרת נכסיה ייוותרו בידיה בהתאם לזכויות שהיו בידיה לפני חתימת ההסכם (בעלות, חכירה, בר רשות, פיתוח, דירות מוגנת וכד’), בלי שיחולו לעניין זה מגבלות הנובעות מהזיכיון או מפקיעתו.

מסירת ההחזקה בנכסים למדינה ורישומם על שמה כאמור בסעיף 1 לעיל, או הותרת יתרת הנכסים בידי חברת החשמל כאמור בסעיף 5 לעיל, לא יקימו עילה לכל תשלום חובה, למדינה או לרשות מקומית או תאגיד.

נוסף על האמור, קובע ההסכם, לגבי נכסים מסוימים שחברת החשמל חוכרת מרשות מקרקעי ישראל, מנגנוני תימרון לפינוי עתידי של נכסים שלא יידרשו לחברת החשמל לצורכי פעילותה ולהחזרתם לרשות מקרקעי ישראל.

קשיים ביישומם, וכן לא נקבעו הוראות בידי השרים – חלף הסדר כאמור – כאמור בסעיף 62(ג) לחוק. זאת ועוד, לדעת הגורמים המקצועיים בממשלה, גם לו היה ניתן ליישם את ההסדר, הרי שמדובר בהסדר שאינו מביא לידי ביטוי את טובת המשק, ובכלל זה את טובתה של חברת החשמל, שהממשלה היא בעלת המניות בה.

נוכח האמור, נחתם ביום ט”ז בטבת התשע”ח (3 בינואר 2018), הסכם חדש בין המדינה ובין חברת החשמל להסדרת נכסיה של החברה, שתוקפו הותנה בתיקון החוק (להלן – ההסכם). עקרונות ההסכם הם כדלקמן:

זכויות חברת החשמל ב־16 נכסים המפורטים בהסכם יירשמו על שם המדינה והנכסים יימסרו להחזקת המדינה בהתאם לתנאים המפורטים בהסכם.

עם מימוש הסדר הנכסים כמפורט בהסכם, תהיה חברת החשמל רשאית לפרוע את הקרן של איגרות חוב צמיתות למדינה בערך הנומינלי של הקרן העומד על סך של כ־15 מיליוני שקלים חדשים. ערכן של איגרות החוב בספרי החברה (לפי הדוח הכספי לשנת 2016) עומד על כ־2.5 מיליארד שקלים חדשים, כאשר זרם תקבולי הריבית עומד על כ־130 מיליון שקלים חדשים מדי שנה. אחד התנאים באיגרת החוב קובע כי ”החברה תהא רשאית, לפי בחירתה, לפרוע את סכום קרן ההלוואה במקרה של העברת מפעלה למדינה עם תום תקופת זיכיון החשמל או במקרה של רכישה מפעלה על ידי המדינה בהתאם להוראות פקודת זיכיון החשמל כמפורט בפקודות זיכיונות החשמל, 1927 על כל תוספותיה”. סעיף 62 לחוק קבע

⁴ חוקי א”י, כרך א’, עמ’ (ע) 604, (א) 633.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ’ 120.

⁶ ס”ח התשכ”ג, עמ’ 156.

21. מיום פרסומו של חוק זה (להלן – יום התחילה) עד תום שש שנים מהמועד האמור, לא יראו מכירת חשמל באמצעות עמדה לטעינת כלי רכב חשמלי או אופניים חשמליים כהספקה לעניין החוק העיקרי.
22. על אף האמור בסעיף 19(א) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 12(1) לחוק זה (בסעיף זה – סעיף 19(א) לחוק העיקרי), מוסמך השר, בהתייעצות עם הרשות ובהסכמת שר האוצר –
- (1) לאשר תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהגיש בעל רישיון הולכה ערב יום התחילה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 19(א) לחוק העיקרי לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור; אושרה תכנית פיתוח כאמור, לא יפעל בעל רישיון הולכה אלא בהתאם לתכנית שאושרה;
- (2) לדרוש מחברת החשמל להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכנית פיתוח לייצור ולהשנאה שעניינה תכנון לפי חוק התכנון לגבי אתרים המנויים בסעיף 60א(ב)(2) עד (6) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, וכן תכנון כאמור לצורך הקמה של שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין כאמור בסעיף 60א(1)(2) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, ולאשר את התכנית; הוראות סעיף 19(א) לחוק העיקרי, לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור, יחולו לעניין זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 22 מאחר שמוצע, בסעיף 12 להצעת החוק זה, לתקן את סעיף 19 לחוק כך שבעל רישיון הולכה לא יגיש תכנית פיתוח, אלא מי שיגישו תכנית כאמור הם בעל רישיון לניהול המערכת ובעל רישיון חלוקה, ולפי אותה תכנית יפעל בעל רישיון ההולכה, מוצע לקבוע, בהוראת מעבר, ששר האנרגיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לאשר תכנית פיתוח שהוגשה על ידי בעל רישיון ההולכה ערב יום התחילה, ואם אושרה תכנית כאמור, יהיה על בעל רישיון ההולכה לפעול לפיה. כמו כן מוצע לקבוע כי אף בתכנית כאמור יהיה ניתן לקבוע מנגנון עדכון להוראות התכנית באמצעות קביעת גורמים שיהיו רשאים לאשר שינויים מסוימים בה.

מובן כי ככל שבעתיד תאושר לפי סעיף 19 לחוק (כתיקונו המוצע בסעיף 12 להצעת החוק) תכנית פיתוח חדשה שהוראותיה סותרות את תכנית הפיתוח שאושרה לפי הוראת המעבר המוצעת, יגברו הוראות התכנית המאוחרת.

מוצע גם להסמיך את שר האנרגיה, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, לדרוש מחברת החשמל להגיש לאישורו תכנית פיתוח שתאפשר תכנון סטטוטורי באתרים שבהם מצויות יחידות הייצור המנויות בסעיף 60א(ב)(2) עד (6) לחוק, כנוסחו בסעיף 19 להצעת החוק, אשר צפויות כאמור להימכר, וזאת כדי שיהיה ניתן לקדם תכנון כאמור אף לפני המכירה, וכן תאפשר תכנון כאמור לצורך הקמתן של שתי יחידות הייצור באתר אורות רבין (ראו סעיף 60א(1)(ד) המוצע).

מוצע, במטרה לאפשר את אישור ההסכם החדש שנחתם כמתואר לעיל, לערוך תיקונים בסעיף 62 לחוק. בתוך כך מוצע להסמיך את שר האוצר ושר האנרגיה לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת החשמל ובין המדינה, אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות, ובלבד שחלוקה בהתאם להסכם כאמור (ובכלל זה רישום הנכסים והזכויות בהתאם לחלוקה, על שם המדינה או חברת החשמל במרשם המתנהל לפי כל דין) לא תחויב במס, אגרה, היטל או כל תשלום חובה אחר המשולם לפי כל דין, כלומר לא תיחשב לאירוע מס.

כמו כן מוצע להבהיר כי חלוקת הזכויות והנכסים כאמור, קרי העברת הנכסים והזכויות על שם המדינה, לרבות רישומם על שמה, וכן הותרת יתרת הנכסים והזכויות בידי חברת החשמל, לא ייחשבו למכירה לפי כל דין שעניינו חיובים כאמור. כך למשל, לא יראו בעצם העברת הנכסים למדינה או הותרתם בידי החברה, מימוש זכות שיש לשלם בשלו היטל השבחה.

סעיף 21 לשם עידוד כניסת רכב חשמלי למשק הישראלי, מוצע לפטור בהוראת שעה למשך 6 שנים את מי שמבקש למכור חשמל באמצעות עמודי טעינה לכלי רכב חשמליים או אופניים חשמליים מהחובה לקבל רישיון הספקה. הוראה זו נדרשת מאחר שעיקר השימוש הנעשה בחטיבת קרקע המשמשת לעמדת טעינה כאמור, הוא מכירת חשמל, ועל כן לא חל בעניין זה הפטור מרישיון שמוצע לקבוע בסעיף 3(ב)(1)(ג) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק.

- (1) בתוספת השנייה, בפרט (7), בסופו יבוא "וחברת ניהול המערכת בע"מ";
(2) בתוספת החמישית, בפרט (8), בסופו יבוא "וחברת ניהול המערכת בע"מ".

ד ב ר י ה ס ב ר

ובתוספת החמישית לחוק האמור, לצד חברת החשמל,
וזאת מאחר שגם חברת ניהול המערכת צפויה להיות בעל
רישיון ספק שירות חיוני.

סעיף 23 מוצע לתקן את החוק להסדרת הביטחון בגופים
ציבוריים, התשנ"ח-1998, כך שחברת ניהול
המערכת בע"מ שצפויה לקבל רישיון לניהול המערכת,
תיוסף לרשימת הגופים המנויים בתוספת השנייה

⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348; התשע"ז, עמ' 494.

